

Vlaams
Parlement

vergadering **C27**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed

van 20 oktober 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Sabine de Bethune aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over ad-hocbeschermingen inzake onroerend erfgoed – 3039 (2014-2015)	4
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het tweede 'universeel periodiek onderzoek' van de VN-Mensenrechtenraad en de pogingen van Franstalige organisaties om via deze weg Vlaanderen in een slecht daglicht te plaatsen en onder druk te zetten om het Minderhedenverdrag te ratificeren – 2857 (2014-2015)	6
VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de aanvraag van de Wase polders als UNESCO-werelderfgoed – 3086 (2014-2015)	10
VRAAG OM UITLEG van Wouter Vanbesien aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de handelsmissie naar Israël – 3058 (2014-2015)	12
VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de export van voertuigen, aangepast voor militair gebruik, naar Syrië – 3091 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de goedgekeurde militaire exportvergunning naar Syrië – 3094 (2014-2015)	14
VRAAG OM UITLEG van Wouter Vanbesien aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over Vlaamse wapensystemen in conflictgebieden – 177 (2015-2016)	19
VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het beëindigen van intra-EU bilaterale investeringsakkoorden – 16 (2015-2016)	23
VRAAG OM UITLEG van Jan Van Esbroeck aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de impact van de verkiezingen in Catalonië – 19 (2015-2016)	

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de houding van de Vlaamse Regering met betrekking tot het Catalaanse autonomiestreven na de verkiezingsuitslag van 27 september 2015 – 24 (2015-2016)	28
VRAAG OM UITLEG van Lieve Maes aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de aanwezigheid van de Vlaamse overheid op de Vlaamse Ruimtevaarddagen – 151 (2015-2016)	36
VRAAG OM UITLEG van Jan Van Esbroeck aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de gevolgen van de diplomatieke onrust in Burundi voor de werking van Flanders Investment & Trade (FIT) – 231 (2015-2016)	37

**VRAAG OM UITLEG van Sabine de Bethune aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over ad-hocbeschermingen inzake onroerend erfgoed
– 3039 (2014-2015)**

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Sabine de Bethune (CD&V): Minister-president, het decreet Onroerend Erfgoed geeft u veel instrumenten om een performant beschermingsbeleid te voeren. Op basis van thematische of regionale inventarisaties kunt u een goede selectie maken van wat de status van beschermd erfgoed krijgt. Nieuwe inzichten in erfgoedzorg en herinventarisatiecampagnes van de reeds lang geïnventariseerde oude stadskernen leiden ook tot nieuwe afwegingen en zo blijft erfgoedzorg een dynamisch gegeven. Naast deze eerder structurele aanpak blijft, gelukkig maar, ook de ad-hocaanpak mogelijk.

De ad-hocaanpak ligt een stuk gevoeliger, dat begrijpen we. Er is een minder voor de hand liggend afwegingskader en soms krijgt u aanvragen die pas ontstaan bij een bedreiging. Een moeilijke afweging. Een groot eeuwenoud complex beschermen in het midden van een stad die al veertig jaar geïnventariseerd is nadat de ontwikkelaar en de erfgoeddienst van de stad tot een akkoord gekomen zijn? Het ligt moeilijk, het is een afweging: rechtszekerheid voor investeerders versus behoud van waardevol erfgoed.

Aan de andere kant is dit instrument bewust in het decreet gebleven om u de kans te geven in te grijpen wanneer waardevol erfgoed toch plots bedreigd wordt. In mijn stad Kortrijk stelt het probleem zich nu voor een pand dat dicht bij het stadhuis ligt. Ik wil nu niet op die concrete situatie ingaan, maar ze is wel de aanleiding van mijn vraag. U weet dat de Tweede Wereldoorlog bij ons zeer veel heeft beschadigd en de geallieerde bombardementen op het station, dat toen een formatiestation was, heeft de hoofdbrok van ons erfgoed vernietigd. Als men dan toch beseft dat er een ontzettend waardevol pand zou kunnen zijn, waarvan de gevel misschien niet onmiddellijk de waarde aantoot, en dan een sloopaanvraag ingediend blijkt te zijn, hoe evolueert dat dan? Het is nu niet de bedoeling om met u dit concrete geval uit te spitten in het kader van een vraag om uitleg. Maar ik had graag naar aanleiding van dit geval, een zicht gehad op de ad-hocbescherming.

Minister-president, hoeveel ad-hocbeschermingen hebt u ondertekend in deze legislatuur? Is er een evolutie doorheen de jaren? Hoe evalueert u zelf dit instrument? Is het effectief genoeg?

Ik heb nog geen systematisch onderzoek gedaan, maar ik heb me wel wat bevraagd. Het blijkt dat de dienst in kwestie moeite heeft om dat bij te benen. Het duurt maanden vooraleer ze de kans hebben om dergelijke ad-hocvragen grondig te kunnen onderzoeken en documenteren om toe te laten om daarrond een beslissing te nemen. Maar dan is het soms te laat in het kader van een aanvraag om een gebouw te slopen of grondig te verbouwen en kan het 'kwaad' al zijn geschied nog voor men een dossier heeft kunnen opmaken om de waarde van het pand na te trekken.

Hoe motiveert u dergelijke beslissingen? Ik heb er alle begrip voor dat het moeilijk is een afweging te maken tussen de waarde van een pand en het rechtmatige belang van de eigenaar die het pand wil activeren en het levend wil houden in het stadsgezicht of het commercieel wil uitbaten. Ik heb alle begrip voor die moeilijke afweging. Mijn vraag is vooral gesteld vanuit mijn bezorgdheid. Men heeft belangstelling voor het pand, het zou een uitzonderlijk pand kunnen zijn.

Het is door de mazen van het net van de inventarisatie gevallen. Dat gebeurt nu en dan, om diverse redenen. Heeft men dan niet het probleem dat het te lang duurt vooraleer de bevoegde dienst het dossier kan opmaken, zodat het ondertussen al te laat kan zijn om een mogelijke bescherming uit te spreken? Hoe bouwt u uw beleid daarrond op?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega de Bethune, u hebt nu gevraagd wat het aantal beschermingen is in deze legislatuur, of bedoelde u toch sinds mijn aantreden?

Sabine de Bethune (CD&V): U mag de cijfers geven die u hebt. Die zijn waardevol.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik zal ze u geven vanaf september 2009. Ik heb ze niet opgesplitst per regeerperiode. In 2014 waren er 17, in 2015 zijn er tot nu toe 20. Als ik terugga tot mijn aantreden, zoals u in uw schriftelijke versie van uw vraag om uitleg had gevraagd, dan is dat vanaf 2009 in de opeenvolgende jaren: 5, 14, 21, 10, 13, 17 en 20. Dat zijn er in totaal 99 tegenover 733 geografische en thematische beschermingen.

Bij 14 van die dossiers lag een acute dreiging aan de basis van de ad-hocbescherming. Die ad-hocbescherming beschouw ik niet als een apart instrument; het decreet voorziet erin dat je geografisch, thematisch en op ad-hocbasis kunt beschermen. Het is een bewuste beleidskeuze om ook die mogelijkheid open te houden.

Bij de ad-hocaanvragen zijn er drie soorten. De eerste soort is als er een acute bedreiging is. Als men plotseling ontdekt dat een pand of een landschap bedreigd is, kan er een vraag komen tot een ad-hocbescherming. Een tweede soort is wanneer het gaat over mensen die zich al dan niet verenigen om te ageren tegen een of ander project. Ze willen een ruimtelijke ontwikkeling in de stad tegengaan en om dat doel te bereiken, vragen ze een bescherming. Tot slot gebeurt het heel vaak dat de eigenaar zelf de stap zet en graag wil hebben dat zijn inspanningen om een pand te kopen en te bewaren, bekroond worden met een bescherming.

Ik evalueer die ad-hocbeschermingen positief. We motiveren ze zoals we alle andere beschermingen evalueren. Het goed moet over voldoende erfgoedwaarden beschikken om in aanmerking te komen voor een bescherming. Wij maken daarbij abstractie van de aanleiding tot de vraag. Mijn administratie weegt die erfgoedwaarden af en hanteert de databanken, de bestaande criteria, de nota's en de algemene kennis waarover het agentschap beschikt. Zij vraagt soms het advies van externe experts. Zij maakt altijd een afweging die typologisch en geografisch wordt onderbouwd. Dan wordt dit getoetst aan een aantal criteria: de zeldzaamheid, de herkenbaarheid, de representativiteit, de ensemblewaarden en de contextwaarden. Er wordt bijkomend ook een advies gevraagd van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed.

In tweede instantie houd ik rekening met de motivatie van de aanvraag en met de private belangen van de eigenaar of investeerder. De afweging wordt altijd in het algemeen belang gedaan. Dat criterium is uiteindelijk doorslaggevend. Een bescherming overstijgt altijd het private belang. Het kan ook niet de bedoeling zijn dat je met een beschermingsaanvraag oneigenlijke nieuwe ontwikkeling wilt tegengaan of afgeleverde vergunningen probeert te dwarsbomen. Het is zeer uitzonderlijk dat in zulk geval de erfgoedwaarden zouden primeren op vergunningen die al verleend zijn of ontwikkelingen die toegestaan zijn, want dan doorkruis je een project dat soms al maanden of jaren loopt.

Ik win altijd ook voorafgaand het advies bij hoogdringendheid in. Als de adviestermijnen verstreken zijn, kan ik optreden. Bij lange doorlooptermijnen kan dan

zelfs in het geval van dringende noodzakelijkheid aan de adviesaanvraag worden voorbijgegaan.

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Sabine de Bethune (CD&V): Minister-president, dank u voor uw antwoord en voor de cijfers. Het is interessant om te zien dat u jaarlijks toch een tien tot twintig keer optreedt in bepaalde gevallen. U hebt drie omstandigheden genoemd waarin zich dergelijke aanvragen kunnen voordoen.

De aanleiding voor mijn vraag – en ik heb u er ook een schriftelijke vraag over gesteld – was een pand in Kortrijk waarvan bij de verkoop bleek dat het het oudste huis van Kortrijk zou kunnen zijn. De nieuwe eigenaar diende een sloopaanvraag in. Tegelijkertijd hebben verschillende mensen en groeperingen een aanvraag tot bescherming bij uw diensten ingediend. Ondertussen is het gevaar geweken, in die zin dat de nieuwe eigenaar zijn aanvraag tot sloop heeft teruggetrokken. Ik hoop dat in dat geval het dossier ten gronde zal kunnen worden onderzocht door de bevoegde instanties, om te bekijken of het pand al dan niet beschermd moet worden. Ik doe daarin geen voorafname, dat is mijn taak niet.

In dit dossier verloopt het goed, en zal men de kans hebben om het pand te onderzoeken op zijn erfgoedwaarde. Maar wat als de nieuwe eigenaar of promotor dit niet vrijwillig doet? Is er dan een systematische ingreep, zodat de overheid automatisch optreedt om te checken of het een waardevol goed is, zodat een sloop niet mag worden toegelaten? Dat was het vonkje dat bij mij die vraag deed knippen.

Minister-president Geert Bourgeois: Voor alle duidelijkheid: het artikel 6, punt 1, punt 3, waarnaar ik verwees, zegt uitdrukkelijk dat er kan worden voorbijgegaan aan die adviesvragen in het geval van dringende noodzakelijkheid. Dat betekent dat je op de dag zelf een voorlopig beschermingsbesluit kunt uitvaardigen, om te verhinderen dat er wordt gesloopt of dat er onherstelbare schade wordt aangericht. In dit geval was dit niet nodig. Het gaat om een laatmiddeleeuws pand, dat tot ieders verrassing opdook achter een negentiende-eeuwse neoclassicistische gevel. Dit laatmiddeleeuwse pand was in zijn essentie vrij goed bewaard. Gelukkig gaat de eigenaar daarin mee. Stel dat dit niet zo was, dan had ik nog altijd op basis van artikel 6, punt 1, punt 3, onmiddellijk kunnen optreden en pas later de adviesprocedures kunnen doen. Anders kom je natuurlijk hopeloos te laat, want er is een adviestermijn van dertig dagen. Tegen dan ligt het pand tegen de vlakke, natuurlijk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het tweede 'universeel periodiek onderzoek' van de VN-Mensenrechtenraad en de pogingen van Frans-talige organisaties om via deze weg Vlaanderen in een slecht daglicht te plaatsen en onder druk te zetten om het Minderhedenverdrag te ratificeren

– 2857 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, het Minderhedenverdrag is zo'n element dat in dit Vlaams Parlement regelmatig, om de zoveel jaar, ter sprake komt. U weet dat als geen ander, want u wordt er al sinds het prille begin van uw carrière als Vlaams minister mee geconfronteerd.

Dat Minderhedenverdrag is een kaderverdrag tot bescherming van nationale minderheden. Het werd op 1 februari 1995 door de leden van de Raad van Europa aangenomen en aan de lidstaten ter ondertekening en ter ratificatie voorgelegd. Het doel van dat verdrag is om minimumrechten te bepalen inzake de behandeling van nationale minderheden op economisch, maatschappelijk, politiek en cultureel vlak.

Telkens wanneer dat ter sprake komt, hebben sommige Franstalige kringen de behoefte om Vlaanderen te stigmatiseren omdat het een vermeende Franstalige minderheid zou discrimineren en omdat men dus de mensenrechten niet zou naleven. In het verleden hebben alle Vlaamse partijen terecht onophoudelijk herhaald dat de Franstaligen in Vlaanderen in geen geval kunnen worden beschouwd als een minderheid in de betekenis van het verdrag.

Immers, als die Franstaligen zouden worden erkend als een minderheid in Vlaanderen zoals in het verdrag wordt bedoeld, dan zou dat niet alleen neerkomen op het uitbreiden van de faciliteiten, maar ook op het uitsmeren ervan over heel Vlaanderen. Met andere woorden: de ratificering van het Minderhedenverdrag zou Franstaligen internationaal gegarandeerde faciliteiten geven. En de rechten die krachtens dat verdrag zouden worden toebedeeld aan minderheden, zijn heel groot. Op basis daarvan zouden Franstaligen in Vlaanderen bijvoorbeeld scholen en culturele instellingen kunnen oprichten, subsidies kunnen eisen voor hun verenigingen, regionale tv-zenders kunnen opstarten en Frans kunnen spreken aan de balies van gemeentehuizen.

Het Vlaams regeerakkoord bepaalt terecht dat de Vlaamse Regering niet van plan is om dat Minderhedenverdrag te ratificeren. Het staat immers haaks op het territorialiteitsbeginsel, dat impliceert dat Vlaanderen eentalig Nederlands is.

Enkele jaren geleden hebben de Franstaligen zich gewend tot de Verenigde Naties met betrekking tot de vermeende "niet-erkenning van fundamentele rechten van Franstaligen in Vlaanderen". Volgens sommige Franstalige media zou België de VN nu moeten informeren over de wijze waarop het land de mensenrechten respecteert, "en die van de culturele minderheden in het bijzonder".

Voor de zitting van januari 2016 van de VN-Mensenrechtenraad, ter gelegenheid van een tweede zogenaamd 'universeel periodiek onderzoek', zou België volgens sommige Franstalige mediaberichten "zijn standpunt met betrekking tot alle gemaakte opmerkingen moeten verduidelijken" – onder meer met betrekking tot een eerder gedane aanbeveling van de VN-Mensenrechtenraad om het Minderhedenverdrag te ratificeren.

Er werd in Franstalige media ook melding gemaakt van een vergadering die op 12 juni plaats zou hebben gevonden, georganiseerd door Buitenlandse Zaken. Daar zouden een aantal Franstalige organisaties van de vertegenwoordiger van de minister van Buitenlandse Zaken, de heer Reynders, hebben verkregen dat België in zijn rapport "eventueel hun opmerkingen zou opnemen".

Die organisaties van Franstaligen in Vlaanderen, die vooral zichzelf vertegenwoordigen, hebben er de voorbije jaren al herhaaldelijk naar gestreefd om een stem te krijgen in de rapporten die België periodiek moet indienen. Tot nu toe was dat gelukkig tevergeefs. Maar nu heeft het er de schijn van dat ze, onder het goedkeurend oog van minister van Buitenlandse Zaken Reynders, daarvoor toch een opening hebben gevonden.

Op die manier proberen ze, zoals dat in het verleden al meermaals het geval was, Vlaanderen op het internationale forum in een slecht daglicht te plaatsen. Ze trachten vooruitgang te boeken om het Franstalige imperialisme in Vlaanderen een nieuw elan te geven.

Minister, ik heb een aantal vragen voor u. Op welke wijze wordt de Vlaamse Regering betrokken, of hoe wil de Vlaamse Regering betrokkenheid afdwingen, bij het tweede 'universeel periodiek onderzoek' van de VN-Mensenrechtenraad, en hoe volgt de Vlaamse Regering dit op?

Bent u ervan op de hoogte dat Franstaligen erin geslaagd zijn hun opmerkingen met betrekking tot hun 'minderhedenrechten' in Vlaanderen en/of de ratificatie van het Minderhedenverdrag te laten opnemen in het Belgische officiële rapport aan de VN-Mensenrechtenraad?

Werd deze kwestie al geagendeerd op het Overlegcomité of bent u dat alsnog van plan?

Werd ter zake reeds overleg gevoerd, of plant u overleg, met de Federale Regering en in het bijzonder met minister Reynders?

Zal de positie van de Franstaligen in Vlaanderen inderdaad ter sprake komen bij de VN-Mensenrechtenraad in het teken van het tweede 'universeel periodiek onderzoek'?

Welke tegeninitiatieven hebt u of de Vlaamse Regering reeds genomen of zult u nemen met betrekking tot deze nieuwe Franstalige demarches om Vlaanderen onder druk te zetten om het Minderhedenverdrag te ratificeren?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, mijnheer Janssens, als Vlaamse overheid werken we intensief mee aan de voorbereiding van het tweede universeel periodiek onderzoek van de VN-Mensenrechtenraad. Zowel voor het Belgisch rapport als ter voorbereiding van de interactieve dialoog die in januari 2016 zal plaatsvinden in Genève, zijn er geregeld coördinatievergaderingen waarop Vlaanderen altijd aanwezig is en aan deelneemt.

De inbreng van Vlaanderen wordt altijd voorbereid in het dossierteam Mensenrechten van het Strategisch Overlegplatform Internationale Aangelegenheden (SOIA), dat alle beleidsdomeinen omvat. Het laat toe om beleidsdomeinoverschrijdend alles op te volgen en actief op te treden.

Ter voorbereiding van het rapport vond op 12 juni 2015 een overleg met het middenveld plaats op het ministerie Buitenlandse Zaken. In dat overleg hebben sommige stakeholders de mening geformuleerd dat de niet-ratificatie van het Minderhedenverdrag in het Belgisch rapport vermeld moet worden. Dat is niet nieuw, dat gebeurt iedere keer weer bij dat VN-rapport. Het zijn altijd dezelfde verenigingen die deze opmerking maken. Er staat een korte, impliciete verwijzing naar de standpunten van bepaalde van die Franstalige verenigingen in de tekst. Ze beschikken ook over een parallelle mogelijkheid om opmerkingen te formuleren aan de Mensenrechtenraad, maar dat hebben ze niet gedaan. Het is dus beperkt gebleven tot de opmerking die inderdaad vermeld is en waaraan u refereert.

Ik denk dat we hieraan niet meer aandacht moeten besteden dan nodig. Het is iets dat altijd terugkeert. Het gaat om een opmerking van een aantal organisaties waarvan u zegt dat ze vooral zichzelf vertegenwoordigen.

Zoals u weet, is er in de schoot van de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB) een academische expertengroep actief, belast met het definiëren van het begrip 'nationale minderheid' binnen de Belgische context. Tijdens de ICBB van 6 juli 2015 is de opdracht van de expertengroep herbevestigd. Het mandaat van de hoogleraren Matthias Storme en Jan Velaers, aangeduid voor Vlaanderen, is ondertussen verlengd.

Dan uw vierde vraag. Het is inderdaad mogelijk dat die positie ter sprake komt. Die dialoog wordt niet alleen gebaseerd op het Belgische, nationale rapport, maar ook op de informatie van het Office of the High Commissioner for Human Rights en op een compilatie van informatie ingediend door het middenveld. Het is niet uitgesloten dat dit ter sprake komt, maar het is niet nodig om nu tegeninitiatieven te nemen.

In het Vlaams regeerakkoord staat dat we het Minderhedenverdrag niet gaan ratificeren. België heeft het verdrag op 31 juli 2001 ondertekend onder voorbehoud dat de notie 'nationale minderheid' zou worden gedefinieerd door de ICBB, en daar is geen akkoord over. De Nederlandstaligen en de Franstaligen staan tegenover elkaar. De Nederlandstaligen zeggen dat er maar één minderheid is in de zin van het verdrag, en dat is de Duitstalige minderheid in dit land. De Franstaligen hebben daar een andere visie over. Sinds 2001 is dit dus een patsituatie, waarvan ik denk dat ze niet snel zal worden doorbroken.

Bovendien is het een gemengd verdrag. Er staat uitdrukkelijk in het Vlaams regeerakkoord dat we dat Minderhedenverdrag niet gaan ratificeren.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, u hebt gezegd dat we er niet meer aandacht aan moeten besteden dan nodig is. Mijn bezorgdheid is deels dat hierover amper of niet wordt bericht in de Vlaamse media. Ook deze keer hebben we onze informatie verkregen uit Franstalige media, en het zijn net die media die voornamelijk door buitenlanders in Vlaanderen worden gelezen. Voor een stuk creëren die mee het beeld dat over Vlaanderen wordt gecreëerd. Als Franstalige media rapporteren over het Minderhedenverdrag, is dat niet al te fraai. Ze proberen Vlaanderen vaak onterecht te stigmatiseren, dat we minderheden niet zouden erkennen of dat we de mensenrechten zouden schenden, quod non.

Minister-president, ik ben blij dat u met zoveel woorden duidelijk hebt gemaakt dat de Vlaamse Regering het Minderhedenverdrag onder geen beding zal ratificeren, zoals ook in het Vlaams regeerakkoord staat. Ik neem aan dat de vertegenwoordiger van de Vlaamse overheid op de overlegvergaderingen dat standpunt telkens consequent zal innemen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, het is positief dat u nogmaals hebt bevestigd wat al in het regeerakkoord was afgesproken, namelijk dat het Minderhedenverdrag niet zal worden geratificeerd onder voorbehoud van een eventueel akkoord binnen de ICBB over minderheden.

Er wordt nog steeds een tegenstrijdige interpretatie gegeven aan het begrip minderheden. Ingaand op de discussie over de opvolging van het universeel periodiek onderzoek van de VN-Mensenrechtenraad, is het van belang dat Vlaanderen, maar ook andere deelstaten in staat worden gesteld om een eigen mensenrechtenbeleid te kunnen voeren en dat ze op die manier worden betrokken bij interfederale organisaties omdat dat een interfederale aangelegenheid zou zijn. Minister-president, ik weet dat u dit in het verleden meermaals hebt aangekondigd. Het is positief dat u daarbij de nadruk hebt gelegd op het feit dat de Vlaamse overheid meermaals betrokken is geweest bij de voorbereiding, bij de rapporten, bij de verschillende coördinatievergaderingen die op het federale niveau werden belegd.

Enkele maanden geleden heeft minister Homans benadrukt dat er naar aanleiding van dat universeel periodiek onderzoek begin 2016 een dialoog is in het kader van de VN-Mensenrechtenraad. Ter voorbereiding van het rapport zal ook Vlaanderen een inbreng doen, wat een positieve zaak is omdat Vlaanderen zo kan meewerken en een inbreng kan doen ten aanzien van de Verenigde Naties.

Het meest positieve is dat nogmaals wordt bevestigd dat het Minderhedenverdrag niet zal worden geratificeerd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de aanvraag van de Wase polders als UNESCO-werelderfgoed – 3086 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister-president, naar aanleiding van Open Monumentendag vroeg de vzw Erfgoedgemeenschap Doel en Polder aan de United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) om de Wase Polders te erkennen als werelderfgoed. Daarmee hopen ze de natuur- en historische waarde van die polders te beschermen tegen de op til zijnde uitbreiding van de Antwerpse haven. Daartoe starten ze bij de UNESCO een burgerinitiatief om het landschap als 'werelderfgoed in gevaar' te laten opnemen. Die noodprocedure kan worden ingesteld als de overheden zelf geen aanvraag tot bescherming indienen.

De vzw wijst op de verschillende elementen die het landschap uniek zouden maken. Zo zijn er historische gebouwen, zoals de enige molen op een zeedijk of de schuren die herinneren aan de weelderige polderlandbouw en aan het polderlandschap. De vzw zegt met deze aanvraag niet aan te sturen op een confrontatie, maar net de dialoog met de overheid nieuw leven te willen inblazen, en zo in een verwervingsmodel een evenwicht te zoeken tussen landbouw, erfgoed, haven, bewoning en natuur.

Minister-president, bent u recent al in overleg geweest met de vzw Erfgoedgemeenschap Doel en Polder? Hebt u inzage gekregen in het nominatiedossier bij de UNESCO? Zo ja, wat is uw visie over dit dossier? Aangezien de initiatiefnemers verwijzen naar een dialoog met de overheid, zult u zelf streven naar een dergelijke dialoog? Overweegt u een convenant met hen af te sluiten? Het initiatief zorgt uiteraard voor onzekerheid over de toekomstige ontwikkelingskansen van de Antwerpse haven. Indien de aanvraag wordt goedgekeurd, heeft dat niet weinig repercussies op de plannen die nu tafel liggen voor de uitbreiding. Het gebrek aan juiste informatie kan de speculaties over eventuele negatieve gevolgen van erkenning enkel maar versterken. Kunt u zekerheid bieden over de concrete impact van de eventuele goedkeuring van deze aanvraag?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: De erfgoedgemeenschap Doel & Polder heeft inderdaad een gesprek gevraagd op mijn kabinet over het bouwkundig landschappelijk erfgoed en de wijze waarop dat wordt verwaarloosd. Ook de plannen voor sloop baren hun grote zorgen. Er is nog geen gesprek geweest, het is nog niet gelukt om de agenda's op dat vlak op elkaar af te stemmen.

Ik heb geen inzage in het nominatiedossier. Ik heb via de pers moeten vernemen dat zij een nominatie wilden. Ik wil er wel op wijzen dat het niet mogelijk is dat een vereniging, een vzw of eender welke organisatie een dossier indient in tegenstelling tot wat Doel & Polder voorhoudt. Burgerserfgoedverenigingen kunnen zelf niet een werelderfgoednominatie introduceren bij de UNESCO. Dat moet gebeuren door een lidstaat. Het moet worden toegevoegd op een nationale shortlist, een indicatieve lijst. Bovendien bepaalt het vaste format dat daarvoor gebruikt

wordt, dat het moet worden ondertekend door de persoon die gemandateerd is om namens de betrokken lidstaat het voorstel in te dienen.

Aangezien een erkenning als werelderfgoed van de Wase polders niet strookt met het beslist beleid van de Vlaamse Regering inzake de realisatie van het Saeftinghedok, ben ik ook niet van plan om het spoor van een werelderfgoed erkenning verder te onderzoeken. Er is dan ook geen reden om een convenant te sluiten; wel kunnen er convenanten worden gesloten voor individuele erfgoedelementen zoals dat ook al is gebeurd voor het Hooghuis.

Het idee van een werelderfgoednominatie voor de Wase polders is dus niet een spoor dat we willen volgen. Ook inhoudelijk zijn er volgens onze deskundigen onvoldoende elementen om te spreken over een uitzonderlijk universele waarde van de Wase polders, wat een criterium is dat de UNESCO vooropstelt. Daarmee doe ik niet af aan de erfgoedwaarde van bepaalde elementen in Doel en de omliggende polders, maar er bestaat wel grote twijfel over de werelderfgoedwaarde van het geheel of over de Europese waarde ervan.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister-president, uw antwoord is heel duidelijk. U hebt, zij het impliciet, ook geantwoord op de vraag wat uw visie is op het dossier. Ik dank u voor het toelichten van de procedure. Ik begrijp natuurlijk ook de bezorgdheid van de gemeenschap daar. Met de havenuitbreiding zullen immers een aantal elementen verdwijnen. Deze meerderheid staat volledig achter de uitbreiding van de haven, maar het zou toch fijn zijn indien uw agenda het zou toestaan om contact te hebben met de mensen en minstens hun bezorgdheden te aanhoren. Die mensen lanceren een burgerinitiatief. Het is fijn wanneer zij het belang van hun omgeving ter harte nemen en op die manier de regering de hand willen reiken.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Minister-president, ik wil informeren naar de stand van zaken van verschillende afspraken met betrekking tot onroerend erfgoed in het havengebied.

In het kader van beslist beleid heeft de Vlaamse Regering op 15 maart 2013 een aantal afspraken gemaakt over vier monumenten: het Hooghuis, Hof ter Walle, de molen en het orgel van Doel. Er werd beslist dat de procesmanager een erfgoedconvenant op maat zou afsluiten voor elk van de vier monumenten. Het convenant voor het Hooghuis werd ondertekend in juni 2014. Het Hooghuis zou ontmanteld en heropgebouwd worden in de Prosperpolder. Er zijn ook afspraken gemaakt over de financiering. Volgens het voortgangsrapport van maart 2015 zouden de werken volgens de huidige timing lopen van mei 2015 tot mei 2016. Volgens de informatie die ik heb, hebben die werken vertraging opgelopen. Zou u kunnen toelichten wat de oorzaak is van die vertraging? Wat is de stand van zaken van de drie andere monumenten?

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

Johan Verstreken (CD&V): Hoe zit het met de timing en met de verhuisplannen van het beschermd erfgoed in Doel?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Er is absoluut geen onwil om een dialoog te voeren met die mensen. Alle voorstellen die wij al hadden gedaan, pasten niet in de agenda van die mensen. We zoeken naar een geschikt moment.

Wat de beschermde elementen betreft, wil ik duidelijk stellen dat het de bedoeling is om die te bewaren. Voor het Hooghuis zijn de percelen aangeduid. Er is afgesproken dat de haven alle kosten betaalt voor de ontmanteling en heropbouw. Alleen is daar wat vertraging opgetreden omdat op de percelen waar het Hooghuis zal komen, sloopwerken moeten gebeuren. Die sloopwerken lopen vertraging op. De kostprijs zal ook veel hoger liggen. Het is echter duidelijk dat de haven de verplaatsingskosten zal betalen.

Wat Hof ter Walle betreft, moet ik u doorverwijzen naar minister Schauvliege. De Vlaamse Landmaatschappij (VLM) is eigenaar van dat gebouw. We hebben dat destijds moeten behoeden voor dringende problemen. Dat is een zaak van de eigenaar. Hof ter Walle moet niet verdwijnen, het moet alleen gerestaureerd worden en een bestemming krijgen in dat natuurgebied.

Wat de molen betreft, is er tot iedereens verrassing discussie ontstaan over wie de huidige eigenaar is: de gemeente of het polderbestuur. Men kan moeilijk een convenant sluiten zolang men niet weet wie de huidige eigenaar is. Dat wordt nu met spoed uitgezocht. Voor mij was het een beetje onbegrijpelijk dat het eigenaarsstatuut niet duidelijk bleek te zijn.

Wat het orgel betreft, gebeurt er ook een verplaatsing. Er is een selectie gebeurd of een kandidaatstelling van kerken. Er zijn drie kerken of kerkbesturen kandidaat om dat beschermd orgel op te nemen. Die procedure loopt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Wouter Vanbesien aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de handelsmissie naar Israël – 3058 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Minister-president, eind volgende maand is er een handelsmissie naar Israël. Dat is een gevoelige plek waar heel wat geopolitieke dingen samenkomen en waar tot ieders spijt de spanning weer aan het stijgen is. De schermutselingen houden aan. Zelfs met een handelsmissie moeten we wat voorzichtigheid aan de dag leggen.

Het is goed voorbereid. Het is samen met Flanders Investment & Trade (FIT), het Agence wallonne à l'Exportation et aux Investissements étrangers (AWEX) en Brussels Export. Positief is dat ook de ICT-sector in Palestina een plaats krijgt en dat er een overnachting is in Ramallah. Dit draagt een zeker evenwicht in zich.

Toch heb ik nog een belangrijke vraag. Er zijn in het verleden, door andere staten, soms fouten rond gemaakt. We mogen op geen enkele manier de nederzettingenpolitiek vergoelijken of ondersteunen. Bent u er honderd procent zeker van dat de bedrijven die bezocht worden, geen dochterondernemingen hebben die opereren in bezet gebied of uitbestedingen doen aan bedrijven uit bezette gebieden, en zo de nederzettingen economisch leefbaar maken? De bedrijven zelf worden meestal onderzocht, maar de dochterondernemingen worden vaak vergeten.

Dat is belangrijk om juridische redenen zoals de 'third state responsibility' en omwille van ons eigen imago, maar het is in de eerste plaats een morele kwestie. We mogen niet de indruk wekken dat we die nederzettingenpolitiek zouden ondersteunen.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Vanbesien, ik heb in deze commissie en ook in de plenaire vergadering het standpunt van de Vlaamse Regering al heel duidelijk gemaakt. Wij zijn voorstander van een tweestatenoplossing. Het joodse nederzettingenbeleid is in strijd met diverse VN-resoluties. Dit is een zeer duidelijk standpunt.

Op de website van FIT wordt onder het luikje 'duurzaam ondernemen' een waarschuwing geformuleerd en er is een uitdrukkelijke link met een tekst van de website van de FOD Buitenlandse Zaken, die waarschuwt voor mogelijke juridische gevolgen van samenwerking met Israëlische bedrijven die actief zijn in de bezette gebieden. Die tekst bestempelt de Israëlische nederzettingen expliciet als illegaal naar internationaal recht en formuleert ook het standpunt van de EU. Tegeelijk informeert en sensibiliseert FIT de Vlaamse bedrijven omtrent deze status.

Alle leden van de missie krijgen een algemene brochure en mondeling individuele informatiesessies bij de start van de zakenreis. Dan wordt daar nog eens op gewezen door de handelssecretaris. Zowel FIT als de collega's van Brussel en Wallonië geven altijd systematisch die waarschuwing mee voor bedrijven die zaken wensen te doen met Israël. FIT en zijn kantoor in Tel Aviv hebben de bedrijven altijd op een consequente manier geïnformeerd over risico's verbonden aan economische of financiële activiteiten in de nederzettingen. Uiteraard zal FIT geen enkele samenwerking of contact faciliteren met bedrijven gevestigd in de Westbank.

Ook voor deze zending gebeurt exact hetzelfde: algemene informatie die bij briefing mondeling herhaald wordt ten aanzien van die bedrijven.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Het standpunt van de Vlaamse Regering is inderdaad bekend en in overeenstemming met het standpunt van het Vlaams Parlement. Dat is correct.

Mijn vraag is gedeeltelijk informatief, ze gaat over het opzet van zo'n handelsmissie. U zegt dat de bedrijven worden gesensibiliseerd en het standpunt duidelijk gemaakt. Is er ook een screening van de dochterbedrijven waarmee men samenwerkt of van de aanbestedingen? Dat was eigenlijk mijn vraag, en daar heb ik geen antwoord op gekregen.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

Johan Verstreken (CD&V): Er wordt dus afgestemd op het Europese beleid ter zake. Dat is een goede zaak.

Hebt u ook weet van Vlaamse bedrijven die investeren in Israëlische bedrijven die rechtstreeks of onrechtstreeks actief zijn in de bezette gebieden?

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp-a): Mijnheer Vanbesien, bedankt voor deze vraag. Ik zou ze willen aangrijpen om het even te hebben over de resolutie die mevrouw Turan en ikzelf hebben ingediend in februari naar aanleiding van mijn vraag om uitleg over handel met Israël.

We vragen daarin specifieke zaken, zoals een lijst van Vlaamse bedrijven die relaties hebben met Israëlische bedrijven die rechtstreeks of onrechtstreeks bijdragen aan het voortbestaan van de nederzettingen. Aan FIT vragen we dat ze de samenwerking en handel met Palestijnse bedrijven gaan promoten om de Palestijnse economie te stimuleren en de bevoegdheid van FIT uit te breiden naar de Palestijnse gebieden.

Ik wil u dan ook vragen om dat voorstel van resolutie zo snel mogelijk te agenderen in deze commissie, zeker naar aanleiding van de handelsmissie van eind volgende maand.

De voorzitter: De minister-president wordt gevraagd een lijst te bezorgen. Als hij die niet bij zich heeft, kan hij die uiteraard later bezorgen.

Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Wat het laatste punt betreft, benadruk ik dat het om een handelsmissie naar twee staten gaat. We doen dus eigenlijk wat in de resolutie wordt gesuggereerd: proberen handelsbetrekkingen met de Palestijnse gebieden tot stand te brengen.

Collega Vanbesien, FIT screent zelf potentiële gegadigden en bedrijven. Het maakt zelf de selectie. Het zal aan een Vlaams bedrijf geen enkel bedrijf voorstellen dat een vestiging of een filiaal of contacten heeft op de Westelijke Jordaanoever. Mocht een Vlaams bedrijf aangeven dat het met een welbepaald bedrijf in contact wil treden, dan zal FIT het bewuste bedrijf opnieuw screenen, voor zover dat vooraf niet is gebeurd. Mocht blijken dat het bewuste bedrijf op de Westelijke Jordaanoever actief is, dan zal FIT weigeren mee te werken en de contacten niet faciliteren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de export van voertuigen, aangepast voor militair gebruik, naar Syrië – 3091 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de goedgekeurde militaire exportvergunning naar Syrië – 3094 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Voorzitter, in het rapport over wapenhandel van de maanden juli en augustus lezen we dat een vergunning voor de uitvoer van militaire voertuigen en onderdelen naar Syrië werd uitgereikt. Het gaat om de categorie ML06a: voertuigen of onderdelen daarvan die aangepast zijn voor militair gebruik ter waarde van 34.000 euro voor de industrie in Syrië.

Het feit dat een vergunning is uitgereikt voor de uitvoer van voertuigen die geschikt zijn gemaakt voor militair gebruik naar Syrië, dat een land in oorlog is, deed bij mij de wenkbrauwen fronsen. Temeer daar je je de vraag kan stellen in welke mate de Syrische industrie onafhankelijk is van het regime van president Assad.

Een paar uur na de uitreiking van de vergunning volgde een verklaring vanuit het kabinet van de minister-president. Het gaat blijkbaar over tweedehands graafmachines die uitgerust zijn met verduisteringslichten, zodat ze niet opvallen als ze 's nachts werken uitvoeren. Net omdat ze met verduisteringslichten zijn uitgerust, zijn ze volgens het kabinet vergunningsplichtig. Heel wat problemen hadden kunnen worden vermeden als die verklaring onmiddellijk aan het maandelijkse rapport was toegevoegd. Dit is bij uitstek een gevoelig dossier. Tijdens de vorige legislatuur werd kamerbreed een resolutie aangenomen waarin werd aanbevolen om de uitvoer van wapens naar Syrië niet meer mogelijk te maken.

Het dossier doet alleszins heel wat vragen rijzen. Ook het Vlaams Vredesinstituut noemt de uitreiking van een uitvoervergunning voor een land in oorlog zoals Syrië op zijn minst opmerkelijk. Het gaat onderzoeken of die vergunning niet in strijd was met de Europese embargoregels. Tijdens de bespreking van het jaarverslag 2013 en de eerste helft 2014 zei de minister-president nog dat hij in de mate van het mogelijke meer gedetailleerd zou rapporteren over gevoelige zaken.

Ik heb dan ook de volgende vragen. Waarom werd de uitvoervergunning alsnog goedgekeurd? Heeft de minister de zekerheid dat de militaire goederen geen andere eindgebruiker kennen, behalve de industrie zoals vermeld in het verslag? Kan hij de namen van het betrokken Vlaamse en het betrokken Syrische bedrijf meedelen, desnoods achter gesloten deuren? Bestaat een risico dat de graafmachines of de verduisteringslichten voor andere doeleinden worden gebruikt? Is de minister van plan om voor extra transparantie te zorgen, zeker in zo'n gevoelige dossiers? Met andere woorden, kan de bevoegde commissie op voorhand in kennis worden gesteld?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Collega Soens heeft het probleem duidelijk toegelicht. Op basis van de EU-regels is het indien dat nodig is, nog mogelijk om materiaal te exporteren naar de door de EU erkende Syrische Nationale Raad, met 'garanties voor de eindgebruiker en respect voor de Europese gedragscode'. Wat is het standpunt van de minister ter zake? Die interpretatie gaat immers minder ver dan de tekst van de resolutie die het Vlaams Parlement heeft aangenomen. Die resolutie is meer algemeen en bevat dergelijke nuances niet.

Zeer snel werd bekendgemaakt om welk type van voertuig het ging. Graafmachines kunnen echter ook voor militair gebruik worden ingezet in een land waar een burgeroorlog heerst. Onder een repressief regime kan ongeveer alles worden ingezet voor gevechtshandelingen of voor de onderdrukking van de bevolking. Welke garanties zijn er met betrekking tot de eindbestemming? Zijn er garanties dat de machines, die oorspronkelijk niet voor militair gebruik bestemd waren, uiteindelijk geen verkeerde bestemming krijgen in een land waar industrie, burgerlijke samenleving en repressieapparaat zeer nauw verweven zijn?

– Jan Van Esbroeck treedt als voorzitter op.

De meeste vragen die ik had, zijn inmiddels beantwoord. Wel heb ik nog vragen over de garanties met betrekking tot de eindbestemming en over de opvolging van de resolutie van het Vlaams Parlement, die mijns inziens strenger is dan de Europese regels.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: De vergunningsaanvraag is goedgekeurd omdat er, rekening houdende met de aard van de goederen, de aard van de eindgebruiker en de eindbestemming, geen redenen waren om ze te weigeren. Het gaat om tweedehands graafmachines van het merk Zettelmeyer, die worden uitgevoerd voor civiel gebruik. De machines zijn niet ontworpen voor militair gebruik en kunnen ook niet voor militaire operaties worden ingezet. Ze worden als 'militair' omschreven omdat ze zijn uitgerust met zogenaamde verduisteringslichten. Bij de aanwezigheid van dergelijke lichten vallen ze onder de officiële EU-lijst van militaire goederen, ongeacht de aard of de capaciteit van het voertuig in kwestie en ongeacht de vraag of er andere militaire componenten aanwezig zijn. Het is niet zo dat de aanwezigheid van de verduisteringslichten ertoe leidt dat de voertuigen worden gekwalificeerd als 'voertuigen aangepast voor militair gebruik'.

Dat zou pas zijn als er andere eigenschappen zijn van het voertuig, bijvoorbeeld kogelbestendige luchtbanden, bepantsering van vitale delen, speciale versterkingsplaten,

bevestigingspunten voor wapens enzovoort. Geen enkel van die elementen is hier aanwezig. Die vaststellingen spelen dus een rol in de beoordeling van het eindgebruik.

Die machines zijn uitermate geschikt voor het opgegeven eindgebruik, namelijk het verplaatsen van ruwe kalk naar maalinstallaties en het verplaatsen van het vermalen materiaal naar verpakkingsmachines. Zoals ik al gezegd heb in een eerste reactie, biedt die graafmachine een Syrisch bedrijf in dit geval de mogelijkheid om industriële activiteiten verder te kunnen ontplooiën.

Zoals in elk dossier heeft het Departement internationaal Vlaanderen (DiV) het eindgebruik en de eindgebruiker gecontroleerd. Zoals ik al zei, gaat het om een levering aan een private onderneming die de machine zal gebruiken voor eigen activiteiten. Het is een gekende producent van kalk. Het gebruik in die fabriek is uitsluitend en logischerwijze ook civiel: het verplaatsen van ruwe kalk naar maalinstallaties en het verplaatsen van het vermalen materiaal naar verpakkingsmachines.

Het bedrijf heeft er zich in een eindgebruikersverklaring ook toe verbonden om deze machine alleen voor eigen activiteiten te gebruiken en niet verder te verkopen. Die verklaring is gelegaliseerd door de kamer van koophandel in Damascus, en dat geeft bevestiging over de legitieme activiteit van het bedrijf en de authenticiteit van het eindgebruikerscertificaat. Vervolgens heeft de dienst Controle Strategische Goederen het betreffende bedrijf geverifieerd aan de hand van zowel de relevante databanken als van beschikbare openbare bronnen, met een positief gevolg.

– *Rik Daems treedt als voorzitter op.*

Ik geef nog mee, voor zover nodig, dat kalk – chemische benaming calciumcarbonaat – geen militaire toepassingen kent. De meest voor de hand liggende toepassing van kalk is in de bouwnijverheid, bouwsteen, in de landbouw als bodemverbeteraar, in de voeding en geneeskunde als kleurstof en ontzuringsmiddel, in de verpakkingsindustrie voor papier, lijm en plastic. Het gaat dus niet over een gevoelig dossier, gelet op het goed en de eindgebruiker. Ik ga wel bekijken met de dienst Controle Strategische Goederen of bij de publicatie van de maandrapporten geen extra duiding noodzakelijk is over als militair gecatalogeerde leveringen naar onhold- of embargolanden, mits waarborg van de confidentialiteit van het zakelijk belang van de exporteur.

Het antwoord op de vraag om de namen mee te delen, is negatief. Dat kunnen we niet doen. Maar zoals u weet, krijgt u in het jaarrapport daarover meer explicitering. Ik denk dat in een dergelijk dossier dat eventueel aanleiding kan geven tot een misverstand, we misschien in het maandrapport een toevoeging zullen doen. U kunt inderdaad een vraag stellen om meer transparantie.

Maar collega Soens, u zet vandaag nog op uw website 'Geert Bourgeois voert militair materiaal uit naar Syrië – sp.a eist verklaring' met daarbij een foto van machinegeweren. (*Minister-president Geert Bourgeois toont een kopie van de webpagina*)

U kunt van mij transparantie vragen, maar ik vraag van u wel een correcte, politieke discussie. U hebt onmiddellijk, nadat ik mijn publieke verklaring heb gegeven, gezegd dat er wat meer duidelijkheid zou mogen komen, maar dat uw aantijgingen vervallen, maar het belet u niet anno 2015, op 20 oktober, nog altijd te zeggen dat Bourgeois militair materiaal uitvoert, met daarbij een niet mis te verstane foto van machinegeweren. Ik zou toch vragen dat we de discussie correct voeren.

Ik heb dus ook gevraagd aan de dienst Controle Strategische Goederen om ook bij die maandelijksse rapporten, waar het gevoelig kan zijn, een klein beetje duiding te geven. Zoals ik al zei, is omdat we de meest rigoureuze definitie toepassen, dat je dit catalogeert als militair gebruik. Je zou net zo goed kunnen zeggen dat het puur civiel is en dat we er geen melding van maken en er geen misbaar over moet

worden gemaakt. Maar omdat we daar zeer rigoureuus in zijn, is het wel gebeurd. Dan zou het wijzer zijn, denk ik, om net zoals bij de jaarrapporten daar twee lijstjes verduidelijking bij te zetten om alle misverstanden te vermijden.

De resolutie van het Vlaams Parlement van 29 mei 2013 stelt dat Syrië moet worden toegevoegd aan de lijst van onholdbestemmingen, wat ook is gebeurd, waardoor leveringen van wapens en militair materieel aan overheidsinstanties niet meer mogelijk zijn. In dezen zijn de afspraken van de resolutie niet geschonden. Het gaat hier om levering aan een privébedrijf, aan de private industrie. Zoals ik al zei, begrijp ik dat de aangehaalde formulering in de resolutie, de bedoeling van het parlement weergeeft dat geen Vlaams materieel ingezet wordt in het gewapend conflict in Syrië. Het is evident dat de regering daar ook volledig achter staat.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Minister-president, dank voor uw antwoord. Volgens u hebt u dus geen reden om deze uitvoer te weigeren. Het zou gaan om puur civiel gebruik, maar ik heb nog altijd geen garantie gehoord dat ze niet militair kan worden ingezet. In een land in oorlog als Syrië, waarbij de gebieden waar er nog industriële activiteit mogelijk is, onder het regime van Assad staan, stel ik me toch heel erg de vraag of die machines niet gewoon kunnen worden opgevorderd door Assad of door iemand anders.

U zegt dat ze niet aangepast zijn voor militair gebruik, maar ze staan natuurlijk wel in het maandelijks verslag onder 'ML06a voertuigen en onderdelen daarvoor speciaal ontworpen of aangepast voor militair gebruik'. Dat is het enige wat wij als parlementslid per maand krijgen. Wij kunnen daar niet uit opmaken wat die machines precies zijn of wat daar net het probleem mee is.

U hebt ook even de resolutie aangehaald die in de vorige legislatuur is goedgekeurd. Daar staat specifiek in "(...) om Syrië meteen toe te voegen aan de lijst van onholdbestemmingen waardoor het afleveren van wapenvergunningen voor het land vanuit Vlaanderen niet meer mogelijk wordt." We kunnen er dus over discussiëren of onder "voor het land", ook privébedrijven vallen of niet.

Ik ben blij dat u zegt dat u wilt bekijken of extra duiding in die maandelijks verslagen eventueel kan. Dat zou heel goed zijn. U hebt dat ook al aangehaald in de bespreking van het jaarverslag van 2013 en het halfjaarlijks verslag van 2014. Ik zou vragen om daar dan effectief werk van te maken.

Tot slot wil ik u nog aanraden om niet alleen mijn website even na te gaan, maar ook de website van sp.a, want daar staat een volgend persbericht op met onze reactie op uw persbericht. Maak u geen zorgen, ik zal gerust een verslagje maken van deze vraag voor mijn website. Ik zal meteen alles mooi duiden wat er gezegd is.

De voorzitter: Met de nodige illustraties neem ik aan.

De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, ik ga aan mijn vraag geen websitevervolg brengen. Ik wil de minister-president wel bedanken voor de zeer gedetailleerde toelichting, tot en met de voorzorgsmaatregelen die genomen zijn om het bedrijf te screenen en ook de kamer van koophandel daarvoor in te schakelen. Je moet altijd heel voorzichtig zijn in die landen met alle mogelijke instellingen, maar ik heb toch begrepen dat het in dit geval echt wel een civiele eindbestemming heeft.

Ik wil de minister-president graag aanmoedigen om door te gaan wat betreft die transparantie, en een woordje uitleg in die verslagen te laten opnemen. Als het specifiek gaat over verduisteringskoplampen, maakt dat de link met het embargo

en dan heeft iedereen er belang bij dat het op die manier snel geduid wordt zodat we daar geen polemiek rond moeten voeren. De zorg is immers groot bij iedereen, maar een polemiek hoeft voor mij niet. We moeten daar gewoon waakzaam over blijven, want de situatie is daar te ernstig.

De voorzitter: De heer Van Esbroeck heeft het woord.

Jan Van Esbroeck (N-VA): Voorzitter, minister-president, ik merk vooral dat Vlaanderen omzichtig omspringt met het verlenen van vergunningen voor dergelijke leveringen. Dat verheugt me. Daar moeten we uiteraard waakzaam voor blijven. Ik merk in het antwoord van de minister-president dat dat heel rigoureuus gebeurt. Ik zou eens graag willen weten, en wil meteen een opdracht vanuit de commissie aan het Vredesinstituut voorstellen – hoe we een dergelijk initiatief nemen, kunnen we bespreken in de regeling der werkzaamheden – om een benchmark te laten maken door het Vredesinstituut over hoe de ons omringende landen omgaan met dit soort verdragen, handelsovereenkomsten, handelsvergunningen of uitleveringsvergunningen.

Het zou interessant kunnen zijn om te onderzoeken hoe de ons omringende landen, die in een gelijkaardige economische toestand verkeren, daarmee omgaan. Ik zal daartoe zeker een initiatief nemen.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik kijk natuurlijk uit naar de commentaar die mevrouw Soens zal geven op haar website. Als ik de eerste commentaren zie, heb ik daar niet zoveel vertrouwen in. *(Opmerkingen)*

Dit gaat over civiel materieel voor civiel gebruik. Ik heb u gezegd wat de waarborgen zijn. Ik heb ook bevestigd dat het beter zou zijn dat we daar in het maandelijks rapport iets meer duiding over zouden geven. Ik kan u evenzeer bevestigen dat dit geen schending inhoudt van de onholdregeling. Het gaat niet over wapens. Het gaat niet over militair materieel dat aan een overheid wordt geleverd. We zijn hier zeer rigoureuus geweest. FIT had ook kunnen zeggen: "Vervang die lampen door andere lampen." Dan was het helemaal niets meer. Maar als u zover gaat om te vragen dat er niets meer mag worden geleverd aan de industrie in Syrië, dan zeg ik: neen! Als daar elke industriële activiteit moet verdwijnen, dan kunnen ze daar allemaal op de vlucht gaan. Dan is daar niets meer. Dit is een regulier bedrijf, dat die kalk verwerkt voor de productie die ik u heb beschreven. Als zij geen toelevering meer mogen krijgen, dan is het daar helemaal armoe en miserie.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp-a): Het is nog maar de vraag of industriële activiteiten in een land in oorlog, zoals Syrië, nog echt onafhankelijk zijn van een of ander regime. Dat is gewoon mijn vraag.

De voorzitter: Die vraag was, denk ik, retorisch. *(Opmerkingen van Tine Soens)*

Ik mag een vraag ontvankelijk of onontvankelijk verklaren. Ik heb hier gewoon een opinie meegegeven.

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Wouter Vanbesien aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over Vlaamse wapensystemen in conflictgebieden
– 177 (2015-2016)**

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Mijn vraag zit in dezelfde 'range'. Hij gaat over wapenhandel en over welke regels we daarvoor precies gebruiken en hoe ze worden toegepast. Dit is een internationale commissie, we reizen dus de hele wereld af. Vandaag landen we in Jemen, waar op dit moment een heel complex conflict bezig is.

Vredesactie heeft erop gewezen dat het in Jemen om een intern conflict gaat, maar met een internationale betrokkenheid. Er is een coalitie onder leiding van Saoedi-Arabië militair actief in Jemen zelf, zowel met luchtbombardementen als met grondtroepen. Rapporten van Amnesty International en Human Rights Watch geven aan dat er hoogstwaarschijnlijk mensenrechtenschendingen gebeuren door de Saoedische coalitie.

De Saoedische luchtmacht gebruikt onder andere Vlaamse wapensystemen, die daar via de Duitse industrie naartoe zouden zijn gegaan.

Mijn vraag gaat niet enkel over Saoedi-Arabië, maar ook over de Verenigde Arabische Emiraten, een van de compagnons van Saoedi-Arabië in de internationale troepenmacht in dat conflict in Jemen. Ik vraag dus naar de context van de Vlaamse betrokkenheid of het gebruik van Vlaamse wapensystemen. Het zou specifiek gaan over radarcommunicatieapparatuur. Hoe zit die vergunning met dat Duitse bedrijf in elkaar? Hoe zit het met de wederuitvoering? Is die zonder toestemming van de Vlaamse Regering gebeurd? In hoeverre geven de normen die worden gehanteerd, ons de garantie dat dergelijke communicatieapparatuur niet wordt gebruikt om slachtoffers te maken? Nu blijkt dat het geval te zijn. Wat is, meer algemeen, het standpunt van de Vlaamse Regering over de levering van wapens en militair materieel aan bedrijven, die op hun beurt leveringen doen aan strijdkrachten in oorlogsgebieden of in gebieden waar burgerslachtoffers vallen?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Vanbesien, ik geef eerst een kleine toelichting over de aard van de goederen. Het betrokken Vlaamse bedrijf levert binnen het Eurofighter Typhoon-programma geen afgewerkte radars, die als dusdanig in vliegtuigen worden ingebouwd, maar wel een onderdeel van een onderdeel daarvan. Dit onderdeel wordt samen met onderdelen uit verschillende andere lidstaten tot een radar geassembleerd. Daarnaast gaat het ook over onderdelen van de communicatieapparatuur.

Elk jaar worden diverse vergunningen toegekend voor de overbrenging van deze onderdelen naar de andere lidstaten van de EU, waaronder ook Duitsland. De gegevens in de vergunningsaanvragen worden altijd gescreend door de dienst Controle Strategische Goederen. Er wordt rekening gehouden met de op het moment van de aanvraag laatst gekende eindgebruiker. Vlaamse exporteurs hebben de verplichting om alle informatie over de eindgebruiker en het eindgebruik van de betreffende goederen mede te delen aan de dienst Controle Strategische Goederen. Dat is een actieve verplichting. Dat wil zeggen dat de exporteur dit expliciet moet opvragen bij zijn klant, en dat hij uit eigen beweging die informatie moet opzoeken en meedelen aan de vergunningsautoriteiten. Die verplichting is opgenomen in het Wapenhandeldecreet.

U weet dat de uitvoervergunningen van alle militair materieel in alle lidstaten van de EU wordt geanalyseerd op basis van dezelfde acht criteria van het juridisch bindende gemeenschappelijke standpunt. Een verklaring dat de goederen niet wederuitgevoerd mogen worden zonder toestemming van de Vlaamse Regering is niet standaard opgenomen in de eindgebruikersverklaring of de invoercertificaten. Dit is een gevolg van het decreet waarin bepaald is dat bij overbrengingen binnen de EU dit alleen verplicht is als er sprake is van een gekende eindgebruiker buiten de EU en buitenlanden van de NAVO en het Wassenaar Arrangement exclusief Rusland en Oekraïne, en dan nog enkel in welbepaalde omstandigheden.

Overigens staan de Europese regels over overbrengingen binnen de EU een dergelijke voorwaarde niet altijd toe. Dit geldt in het bijzonder bij de overbrenging van onderdelen. De toepasselijke richtlijn verplicht lidstaten immers om bij overbrenging van onderdelen rekening te houden met de gevoeligheid van de overbrenging vooraleer uitvoerbepalingen op te leggen. Daarbij moeten lidstaten kijken naar het belang van de onderdelen in het grotere geheel. Als het belang beperkt is en de bestemming de betreffende onderdelen enkel gebruikt voor integratie in zijn eigen product, mogen er zelfs geen uitvoerbepalingen worden opgelegd volgens artikel 4, lid 7 en 8, van de richtlijn en artikel 20 van het Wapenhandelbesluit.

Lid 7 van artikel 4 van de richtlijn stelt: "De lidstaten bepalen de voorwaarden van de overdrachtvergunningen voor onderdelen op basis van de beoordeling van de gevoeligheid van de overdracht, volgens onder meer de volgende criteria: de aard van de onderdelen in relatie tot de producten waarin ze worden opgenomen en in relatie tot het eventuele eindgebruik van de eindproducten dat aanleiding zou geven tot bezorgdheid; de betekenis van de onderdelen in relatie tot de producten waarin ze worden opgenomen.

Lid 8 van artikel 4 van de richtlijn stelt: "Tenzij de lidstaten de overdracht van die onderdelen als gevoelig aanmerken, leggen ze geen uitvoerbepalingen van dergelijke onderdelen op indien de afnemer door middel van een verklaring over het gebruik verklaart dat de in de overdrachtvergunningen bedoelde onderdelen worden of zullen worden geïntegreerd in zijn eigen product en, behalve voor onderhoud of herstelling, niet als zodanig kunnen worden overgedragen of uitgevoerd in een later stadium."

In artikel 20 van het Wapenhandelbesluit vindt u gelijkaardige bepalingen, die ik nu niet integraal zal voorlezen.

In het voorliggende geval is het in dat opzicht zo dat de vliegtuigen waarin de Vlaamse onderdelen subsubonderdelen zijn, hun taken in principe kunnen uitoefenen zonder deze onderdelen. Daarom kunnen we niet spreken van gevoelige overbrengingen.

Als het Vlaamse bedrijf tijdens de geldigheidsduur van een vergunning zelf verdere informatie verkrijgt over de wederuitvoer van zijn goederen, moet het dit melden aan de dienst Controle Strategische Goederen.

Het inbouwen van radarcommunicatieapparatuur voor militaire toepassingen in militaire vliegtuigen, voertuigen of schepen impliceert altijd dat het eindgebruik in conflictgebieden reëel is en dat daardoor ook slachtoffers gemaakt kunnen worden door het gebruik ervan. Elke Vlaamse exporteur is verplicht om alle beschikbare informatie over het eindgebruik van de goederen toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. Op basis daarvan onderzoekt de dienst Controle Strategische Goederen het dossier en vraagt deze dienst, indien nodig, bijkomende informatie en garanties.

Op het vlak van militaire exporten werden duidelijke en bindende afspraken gemaakt tussen de lidstaten van de EU. Alle aanvragen voor militaire exportvergunningen worden getoetst aan dezelfde acht criteria van het gemeenschappelijk

standpunt waarover ik het al had. Ik wijs in het bijzonder op het zesde criterium: het gedrag van het land dat de goederen of technologie in kwestie koopt tegenover de internationale gemeenschap, namelijk de houding van dat land tegenover terrorisme, de aard van zijn bondgenootschappen en de eerbiediging van het internationaal recht.

Het exportcontrolebeleid berust in alle EU-lidstaten op diezelfde basiscriteria, waarvan ik het zesde voorgelezen heb.

U vraagt of wij vrezen hiermee imagoschade op te lopen. Ik ben van oordeel dat dat niet het geval is. We handelen conform de Europese regels, die strikt worden nageleefd. Ik zie dus niet in hoe we daar imagoschade mee zouden kunnen oplopen.

Vlaanderen levert geen wapens aan partijen in een gewapend conflict, dat is duidelijk het standpunt. We doen dit door de naleving van die acht criteria die ik daarjuist heb vermeld. We letten heel bijzonder op het zesde criterium, de houding van het land in kwestie. Elk dossier van wapenlevering wordt aan de hand van die criteria beoordeeld.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Minister-president, het ging snel. Ik zal het verslag dus nog eens nalezen. Waar u anders graag duidelijk en breed spreekt, sprak u nu benauwd. En ik denk dat dat een reden had.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik heb niet benauwd gesproken, ik heb een artikel voorgelezen dat ik misschien beter niet voorgelezen had, want ik heb het een beetje snel voorgelezen.

Wouter Vanbesien (Groen): Als ik het goed begrijp, zegt u het volgende. U zegt dat er in die vliegtuigen Vlaamse onderdelen zitten. Ze worden nu dus in het conflict in Jemen gebruikt. Maar u zegt daarbij dat u dat eigenlijk geen probleem vindt.

U klapt daartoe drie paraplu's open. De eerste is dat het maar heel kleine onderdelen zijn, onderdelen van onderdelen. Met de tweede paraplu zegt u dat ze eigenlijk niet nodig zijn, dat de vliegtuigen ook vliegen als wij die onderdelen niet leveren. En met de derde paraplu zegt u dat ze naar Duitsland gaan, een toch wel heel goede partner, en dat u er, als het van de EU afhangt, zelfs niets over mag zeggen.

Ik had een meer inhoudelijk antwoord verwacht, gezien de geschiedenis van Vlaanderen en het belang dat we altijd hebben gehecht aan vrede in de wereld, aan nooit meer oorlog en aan het feit dat we ook onze eigen verantwoordelijkheid willen nemen om niet aan wapenexport te doen naar gebieden waar gewapende conflicten bezig zijn, en al zeker niet waar de mensenrechten geschonden worden. Ik meen dat een meer proactieve houding aangewezen is.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp-a): Voorzitter, ik wil me aansluiten bij de vraag van de heer Vanbesien. Ik had in een eerdere vraag, in mei, ook al aangekaart dat de gevechtsvliegtuigen Eurofighter Typhoon in Jemen worden gebruikt bij bombardementen. De gevolgen daarvan zijn desastreus.

Minister-president, u zei toen dat de acties van de Arabische coalitie geen aanleiding gaven tot een herziening van de onholdlijst. Ik vraag me af of dat ondertussen veranderd is.

De voorzitter: De heer Van Esbroeck heeft het woord.

Jan Van Esbroeck (N-VA): Heel kort, voorzitter, en ook gemakkelijk voor degenen die het verslag maken: ik zou gewoon een copy-paste van mijn tussenkomst bij de vorige vragen willen doen. *(Opmerkingen van Güler Turan)*

Moet ik herhalen? Dan doe ik dat.

Ik meen dat het interessant zou zijn om een vergelijkende studie te maken, een Europese benchmark om te zien hoe de andere landen hiermee omgaan. Ik denk immers dat Vlaanderen er heel strikt mee omgaat.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mevrouw Soens, de definitie van 'on hold' zal ik niet herhalen, want u kent die, ze betreft landen waar interne conflicten zijn. Er is geen aanleiding om die definitie te veranderen.

Mijnheer Vanbesien, in die aangelegenheden lees ik, meer dan bij andere antwoorden, mijn tekst af. Het is immers zaak om heel dicht bij de tekst te blijven. U weet dat ik bij andere antwoorden heel graag mijn tekst een beetje loslaat, hier doe ik dat niet omdat het belangrijk is om altijd dicht bij de tekst van artikelen en dergelijke te blijven.

Kijk, dit gaat over een lidstaat van de Europese Unie. Het gaat over Duitsland, een land dat bij mijn weten altijd handelt binnen internationale afspraken, binnen VN-mandaten, een land dat ook lid is van de NAVO. Ook de EU gaat ervan uit dat we vertrouwen moeten hebben ten opzichte van de partnerlanden en dat is in dezen ook het geval. We hebben dat nog eens extra getoetst aan artikel 6 van de criteria: de houding ten opzichte van terrorisme en dergelijke meer.

Als we geen onderdelen van onderdelen zouden kunnen leveren aan zo'n partner, dan is dat een motie van wantrouwen ten opzichte van een democratische buurstaat. Ik hoop dat u dit niet meent.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Minister-president, ik meen natuurlijk wel wat ik zeg. Ik meen dat we een morele verantwoordelijkheid hebben die verder gaat dan alleen maar zeggen dat we vertrouwen hebben in Duitsland. Er is geen een-op-eenrelatie.

Mijnheer Van Esbroeck, een hele tijd geleden heb ik gevraagd om het Vlaams Vredesinstituut te betrekken bij de evaluatie van het decreet Wapenhandel. Ik wil ter zake wel een initiatief nemen, want ik heb nog geen reactie gekregen op mijn vraag. Daar kan uiteraard een vergelijking met andere landen en regio's bij zitten, maar volgens mij moet er vooral worden getoetst aan de resoluties en de uitgangspunten die hier, in het Vlaams Parlement, werden goedgekeurd. Er moeten worden bekeken of de veranderingen aan het Wapendecreet en aan de uitvoeringsbesluiten de uitgangspunten en doelstellingen van het Vlaams Parlement nog in praktijk brengen.

De voorzitter: De heer Van Esbroeck heeft het woord.

Jan Van Esbroeck (N-VA): Voorzitter, er werden mij woorden in de mond gelegd. Ik heb niet gevraagd dat het Vlaams Vredesinstituut de evaluatie van het decreet zou maken. De Vlaamse Regering doet dat.

Wat ik vraag, is om daarnaast, gelijklopend, een Europese benchmark te laten doen. Dat lijkt me interessant.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Vanbesien, u zei dat u mijn antwoord nog eens goed zou nalezen. Ik vraag u ook om dat te doen. Wij mogen er juridisch zelfs niet van afwijken. U vraagt om een initiatief te nemen, maar dit is een toepassing van een Europese richtlijn die ons zelfs verbiedt om in zulke gevallen tot een weigering over te gaan. Ik heb de bepalingen voorgelezen. Ik vraag u met aandrang om ze nog eens na te lezen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het beëindigen van intra-EU bilaterale investeringsakkoorden – 16 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp-a): Voorzitter, minister-president, in de beleidsnota Buitenlands Beleid staat het volgende: "We volgen daarnaast ook de bilaterale investeringsakkoorden die (de deelstaten van) België samen met Luxemburg aangaan met partnerlanden (de zogenaamde BLEU-akkoorden – Belgisch Luxemburgse Economische Unie) van nabij op. We nemen waar nodig positie in en zorgen dat dergelijke akkoorden leiden tot een eerlijkere en gelijkwaardigere internationale handel." Daar zijn wij absoluut ook voorstander van. We ondersteunen u dus in uw pogingen.

Op 18 juni 2015 stuurde de Europese Commissie een communiqué uit waarin de lidstaten wordt verzocht om hun intra-EU bilaterale investeringsakkoorden (BIT's) te beëindigen. De Commissie startte inbreukprocedures op tegen vijf lidstaten – Oostenrijk, Nederland, Roemenië, Slowakije en Zweden – om de beëindiging van hun intra-EU BIT's af te dwingen. Italië en Ierland hebben hun intra-EU BIT's al opgezegd. De resterende 21 lidstaten die intra-EU BIT's hebben, ook België, worden gevat door een administratieve dialoog. Ook zij worden gevraagd om hun intra-EU BIT's op te heffen.

Volgens de Commissie moeten deze BIT's beëindigd worden omdat hun mechanismen voor de beslechting van geschillen tussen staat en privé-investeerders, de investor-state dispute settlement (ISDS), de Europese interne markt verstoren en in strijd zijn met Europese wetgeving. Veel van deze bilaterale akkoorden werden in de jaren 90 gesloten met landen die later EU-lidstaten zijn geworden, met het oog op een betere bescherming van investeerders, bijvoorbeeld tegen politieke risico's, onteigening of investeringsgeschillen. Dat zijn allemaal redenen die we nu in het licht van de Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) al dan niet hanteren. Nu deze landen tot de interne markt van de Europese Unie behoren, is de bijkomende bescherming die ISDS biedt, volgens de EC niet langer nodig.

Meer nog, de intra-Europese BIT's zijn discriminerend. In overeenstemming met vaste rechtspraak van het Europees Hof van Justitie is een dergelijke discriminatie op grond van nationaliteit onverenigbaar met het Europese recht. De Europese Commissie stelt dat het probleem met BIT's niet enkel theoretisch is, maar ook zeer praktische gevolgen heeft. In een recente arbitrageprocedure op basis van een intra-EU-BIT tussen Roemenië en Zweden werd Roemenië gedwongen om schadevergoeding te betalen aan een Zweedse investeerder. Volgens de commissie vormt een dergelijke uitspraak een inbreuk op de Europese staatssteunregels, een interessante houding van de Europese Commissie.

Ook België heeft een aantal intra-Europese handelsakkoorden afgesloten, zoals de BLEU-akkoorden met Roemenië, Hongarije en Kroatië. Deze akkoorden bevatten

bovendien sunsetclausules, waardoor de bepalingen van het akkoord in kwestie gedurende een termijn van tien tot twintig jaar na de beëindiging ervan, blijven gelden.

Binnen de tien weken na ontvangst van de EU-pilotbrief dient België een antwoord te geven op de vragen van de commissie. In het communiqué vermeldt de commissie dat ze begin oktober een vergadering met alle lidstaten zal beleggen om hen bijstand te verlenen zodat de intra-EU-BIT's op gecoördineerde wijze kunnen worden opgeheven. Ik ben dus ruim op tijd om u, minister-president, daarop te wijzen om de nodige voorbereidingen te treffen.

De commissie heeft zich ook voorgenomen om met de lidstaten en alle belanghebbende partijen het debat aan te gaan over hoe de bescherming van investeringen binnen de interne markt kan worden verbeterd. De commissaris voor Financiële Stabiliteit, Financiële Diensten en Kapitaalmarktenunie, Jonathan Hill, zei hierover dat hij bereid is de mogelijkheid te onderzoeken voor een snelle en efficiënte beslechting van investeringsgeschillen.

De Europese Commissie stelt nadrukkelijk dat haar standpunt geen betrekking heeft op BIT's buiten de EU. De gelijkenissen tussen beide debatten is echter treffend. Ook over de BIT's buiten de EU en de daarin vervatte ISDS-mechanismen (Investor-State Dispute Settlement) wordt de vraag gesteld of ze verenigbaar zijn met het EU-recht. In beide debatten worden gelijkaardige, zo niet dezelfde, argumenten aangehaald.

Midden september presenteerde de Europese Commissie haar voorstel voor een nieuw stelsel van investeringsgerechten, het zogenaamde Investment Court System (ICS), in het kader van de onderhandelingen over het toekomstige TTIP, omdat de bestaande ISDS-clausule een grote njet kreeg van steeds meer partijen en de draagkracht bij de achterban zowel in de USA als in Europa verminderde. Daarom is Europa gekomen met dat ICS. Dat moet dan een bouwsteen zijn voor een toekomstig internationaal stelsel voor investeringsgeschillen en zou alvast in akkoorden met gelijkgestemde partners worden opgenomen. Het voorstel voorziet onder andere in een vast hof, met voltijdse rechters en beroepsmogelijkheden.

Minister-president, erkent u dat de intra-EU BLEU-akkoorden discriminerend zijn en in strijd met Europese wetgeving? Heeft België de Europese Commissie al een antwoord bezorgd in het kader van de administratieve dialoog? Hoe luidde dat antwoord? Hebt u daar vanuit Vlaanderen input op kunnen geven? Wat is uw standpunt met betrekking tot de vraag van de Commissie om de intra-EU BLEU-akkoorden te beëindigen? Zult u de federale, Luxemburgse en andere gewestregeringen vragen om hierop in te gaan, op te roepen tot bespreking en dialoog? Wanneer? Welke vorm moet de alternatieve geschillenbeslechting binnen de EU volgens u aannemen? Hoe staat u tegenover de invoering van een stelsel gelijkaardig aan het onlangs voorgestelde ICS? Moet dat stelsel dan buiten de bestaande nationale rechtssystemen en de bevoegdheid van het Europees Hof van Justitie vallen? Wat is uw standpunt hierover?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mevrouw Turan, dit is een heel interessante vraag over een discussie die nog volop aan de gang is. Zowel mijn diensten als de diensten van de FOD Buitenlandse Zaken zijn die zaak aan het analyseren. Ook de dienst van de Raad van de Europese Unie gaf nog geen eenduidig advies. De Europese Commissie zegt dat de intra-EU-BIT's in strijd zijn met het Europees recht, maar geen enkele lidstaat volgt dat standpunt. Er zijn zelfs lidstaten die beweren dat dit niet klopt. Wij wachten de analyse af van de juridische experts alvorens een definitief standpunt in te nemen.

De lidstaten hebben aan de commissie uitstel gevraagd en ook gekregen, precies door de juridische techniciteit van het dossier. Er is dus nog geen antwoord bezorgd.

Ik kan er principieel mee akkoord gaan dat de intra-Europese investeringsakkoorden moeten worden stopgezet. In een interne markt is het vanzelfsprekend dat in alle EU-lidstaten het niveau van voldoende hoge bescherming is om bedrijfsinvesteringen gelijkwaardig en duidelijk te regelen. Dat is precies de reden waarom Vlaanderen drie voorwaarden koppelt aan de uitdoving van de bilaterale intra-EU BLEU-akkoorden. Een: de rechtszekerheid van de investeerders en de investeringen moet gegarandeerd blijven. Er moet dus zo snel mogelijk juridische duidelijkheid komen over de rechten waarop Vlaamse investeerders in andere EU-landen thans een beroep zouden kunnen doen. Twee: dat de uitdoving in overleg en coördinatie met de andere Europese lidstaten gebeurt zodat Vlaamse bedrijven die zich op een intra-EU BLEU-akkoord beroepen, geen competitief nadeel ondervinden ten aanzien van investeerders uit andere lidstaten. Drie: dat de bestaande sunsetclauses, de uitdovingsclausules dus, in de BLEU BIT's behouden blijven. Andere lidstaten zoals Duitsland, Nederland, Roemenië en Oostenrijk denken hierover hetzelfde. Litouwen wil helemaal niet weten van het afschaffen van de intra-EU BIT's.

Wat de impact is op lopende rechtszaken bij het stopzetten van de intra-Europese investeringsakkoorden, is trouwens nog helemaal niet duidelijk. Daarom verkiez ik dat die sunsetclauses behouden blijven, minstens tot hierover juridische zekerheid bestaat. We hebben weet van minstens één investeringsdossier waarbij een Vlaamse onderneming zich beroept op een van de BLEU BIT's binnen de Europese Unie.

Het is absoluut wenselijk dat de Europese Commissie eerst een degelijk en volledig overzicht geeft van de rechtsbescherming die intra-EU-investeerders thans genieten sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon. Die Europese wetgeving – als het gaat over investeringsbeschermingen – is nu verspreid over verschillende charters en wetgevingen. We vragen in onze besprekingen dat de Europese wetgeving zou worden gecodificeerd. Dat is zeker in het belang van onze kmo's, die recht hebben op een eenvoudig en duidelijk kader. Die codificatie zou het best gebeuren in de vorm van een handboek dat gratis ter beschikking wordt gesteld.

Door een coherente aanpak te eisen, wens ik rekening te houden met de vrijhandelsonderhandelingen met derde landen, waar investeringsbescherming een integraal deel van uitmaakt. Er moet over worden gewaakt dat een gelijk speelveld wordt gecreëerd voor Europese en buitenlandse investeerders.

De Europese Commissie heeft verschillende mechanismen op tafel gelegd, zoals bemiddeling door een mediator en een permanent hof voor investeringsgeschillen. We hebben hierover al verschillende keren gepraat. Waarschijnlijk als een van de eersten heb ik gepleit voor de oprichting van een permanent hof voor investeringsgeschillen, een ICS in plaats van een ISDS. Ik ben verheugd dat de Europese Commissie een concreet voorstel heeft uitgewerkt waarover België jammer genoeg niet eens vragen kan/mag stellen.

Ook met betrekking tot de alternatieve voorstellen moet de juridische basis verder worden onderzocht. Ik wacht daarom de analyse af van mijn diensten, van de juridische experts alvorens een definitief standpunt in te nemen. Indien het opzetten van een alternatief mechanisme enige tijd in beslag zou nemen, spreek ik mijn voorkeur uit voor een overgangsmechanisme, teneinde rechtszekerheid te bieden aan investeerders en hun investeringen.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Minister-president, ik noteer dat u nog geen advies hebt gekregen van de juridische dienst en dat u nog even afwacht voor u een standpunt kunt innemen. Heb ik het juist begrepen dat u de juridische adviezen afwacht, maar dat België tegelijk een uitstel heeft gevraagd omwille van de techniciteit? En er is nog geen positief antwoord op die vraag gekomen van België?

Minister-president Geert Bourgeois: Er is uitstel verleend.

Güler Turan (sp·a): Kent u de timing?

Minister-president Geert Bourgeois: Andere lidstaten hebben ook uitstel gevraagd. De dialoog is volop bezig.

Güler Turan (sp·a): Het betreft inderdaad niet één land, het gaat over verschillende landen.

Minister-president Geert Bourgeois: De raad van de lidstaten heeft nog geen positie ingenomen.

Güler Turan (sp·a): Dat heb ik inderdaad ook gehoord. Ik denk dat de problematiek nu is doorgedrongen tot België en Vlaanderen en andere betrokken lidstaten. Een coherente houding wat de interne markt betreft, zou inderdaad niet slecht zijn. U spreekt over een codificatie voor de investeerder voor een coherente aanpak in de vorm van een handboek. Dat lijkt me ook niet slecht. Wanneer er onderhandelingen worden gevoerd ten aanzien van een blok zoals de Verenigde Staten, is het logisch dat eerst de interne markt wordt geregeld.

Wat het Investment Court System betreft, kent u ons standpunt. Ik kon me daar echter nog niet definitief over uitspreken omdat wij de komende weken in deze commissie nog hoorzittingen zullen houden over TTIP. Naar aanleiding van de negatieve kanten van ISDS wordt nu een systeem van investment court voorgesteld. U bent daar een voorstander van en hebt dat al meermaals gezegd. U hebt een voorkeur voor overgangsmechanismen om niet zonder mechanismen te vallen. Op dat vlak zullen wij altijd van mening blijven verschillen. Ik ben ervan overtuigd dat onze nationale wetgevingen voldoende bescherming kunnen bieden aan onze Europese investeerders. Ook de Europese Commissie vindt dat het EU-recht voldoende bescherming biedt aan Europese investeerders. Waarom dan niet voor de Amerikaanse investeerders in het kader van TTIP? Ik vrees dat ISDS zoals vandaag voorgesteld, gewoon een extra juridisch forum zal zijn voor multinationals terwijl wij goed functionerende rechtsstaten zijn. Als wij een goed functionerende staat zijn voor onze burgers, waarom zou dat dan niet het geval zijn voor onze investeerders? Als jurist en gewezen advocaat in dit land heb ik daar blijvende vragen bij. Ik ben dan ook niet enthousiast, ook niet over wat er vandaag met ISDS wordt voorgesteld. We zullen het daar de komende weken tijdens de hoorzittingen nog uitvoerig over hebben met de collega's en een standpunt bepalen.

Minister-president, uw antwoord is belangrijk want wij hebben vanuit de Senaat een informatieverslag neergelegd over de omzetting van EU-wetgeving naar Belgische wetgeving. Dat was geen evidentie, mijnheer Vanlouwe. Het is echter goed dat Vlaanderen zelf een aantal problemen tijdig ziet aankomen, een standpunt inneemt en juridisch advies vraagt aan de diensten.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Zoals we soms intern aan decreetevaluatie doen, is het goed om ook op het internationale speelveld af en toe te kijken welke verdragen achterhaald zijn door andere institutionele evoluties. Als het nodig is, moet daar dan schoon schip mee gemaakt worden. Dat is een kwestie van hygiëne in het rechtsverkeer.

Ik onderstreep de bezorgdheid van de minister-president om de rechtszekerheid voor de investerende Vlaamse ondernemingen te verzekeren. We gaan ervan uit dat dit in een Europese context evident is, maar dat is een terechte zorg.

De discussie over ISDS en TTIP, waar mevrouw Turan naar verwees, zal inderdaad nog verder kunnen worden gevoerd in het kader van de hoorzittingen. Ik wil er

echter op wijzen dat het niet abnormaal is dat we met gespecialiseerde rechtbanken en hoven werken. Er is de familierechtbank, een rechtbank van koophandel, een arbeidsrechtbank enzovoort. Het is niet onlogisch dat voor internationale handel en interstatelijke investeringen aangepaste rechtbanken en hoven met eerste aanleg en beroep een plaats krijgen in het normale rechtsverkeer zonder dat dit gepaard hoeft te gaan met een wantrouwen tegenover de andere goed of minder goed functionerende overheidsrechtbanken. We zullen dat debat binnenkort uitgebreid kunnen voeren.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, ik dank u voor uw toelichting op deze nuttige vraag. We hebben vorige week al een interessant debat gehad, maar ik neem dat dit onderwerp nog meermaals aan bod zal komen in deze commissie en in de plenaire vergadering.

De bedoeling van die bilaterale investeringsakkoorden die zijn gesloten tussen EU-landen en toenmalige kandidaat-lidstaten was om de bescherming van investeerders te versterken, bijvoorbeeld door schadeloosstelling in geval van onteigeningen die mogelijk waren onder die nationale wetgeving. Het is een feit dat sinds de uitbreiding van de EU met die verschillende kandidaat-lidstaten die extra beveiliging niet meer nodig is aangezien alle lidstaten gebonden zijn door dezelfde regels in de interne markt waaronder uiteraard ook de regels over de grensoverschrijdende investeringen.

Naast die inbreukprocedures die de Europese Commissie heeft opgestart tegen de vijf lidstaten Oostenrijk, Roemenië, Nederland, Slowakije en Zweden is er in het kader van de EU-pilot de administratieve dialoog met 21 lidstaten. Daarbij zijn een aantal intra-EU-bilaterale investeringsakkoorden van kracht voor België, de zogenaamde BLEU-akkoorden.

Intussen blijkt dat twee lidstaten, Ierland en Italië, hun intra-EU-BIT's hebben opgeheven. Ik vind het van belang en nuttig dat de minister-president wacht op het advies en de analyse die wordt gemaakt door de experts van de raad en de experts van de Vlaamse overheid. BIT zou ook kunnen zorgen voor een overlap met interne marktregels, voor strijdigheid, eventueel, met de interne markt. Maar het is wel van belang dat de rechtszekerheid voor de verschillende ondernemingen en investeerders gegarandeerd wordt en dat er dus een gecoördineerd verloop is op EU-niveau. Er mag geen discriminatie bestaan tussen verschillende lidstaten of ondernemingen. Daarnaast moet de zekerheid blijven bestaan dat lopende investeringen beschermd kunnen blijven.

Ik neem aan dat de discussie over ISDS en het Investment Court System waarbij gespecialiseerde magistraten zullen zetelen, nog meermaals zal worden gehouden.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mevrouw Turan, u spreekt uw vertrouwen uit in de nationale rechtssystemen. Ik vind dat we beter een gelijk speelveld kunnen hebben dat wordt bewaakt door een goede Europese rechtbankinstantie. Wat mij betreft, mag dat gerust het hof in Luxemburg zijn, met eerste aanleg en beroep. De lidstaten zitten nu in verschillende posities. De ene wil mediatie, de andere gaat voor arbitrage. Nog andere willen een apart ICS. Er is een hof in Luxemburg, waarom zou men daar geen gespecialiseerde instantie of kamer kunnen hebben die dit soort discussies over investeringen behandelt?

Ik ben het ermee eens dat die intra-Europese bilaterale BIT's mogen ophouden, maar het is, zoals de heer Vanlouwe zegt, belangrijk dat er rechtszekerheid is. We mogen die niet zomaar opheffen zonder het speelveld te kennen. Daarom pleit ik

ervoor dat de Europese Commissie die allemaal codificeert en duidelijk maakt, waardoor het een gelijk speelveld wordt voor iedereen. Het lijkt me belangrijk dat die sunsetclausules behouden blijven tot tien à twintig jaar na afloop van het verdrag. Het slechtste wat er kan zijn voor de bedrijven, is rechtsonzekerheid. Ik zou hier echter niet pleiten voor nationale rechtssystemen en rechtbanken. Het lijkt me beter om dat intra-Europees te doen waarbij we vertrouwen kunnen hebben in de lidstaten en een systeem kunnen uitwerken dat een goed investeringsklimaat creëert binnen de hele Europese Unie. Ik stel voor dit debat niet te mengen met het TTIP-debat. Daarbij pleit ik voor een rechtbanksysteem, een Investment Court System.

Als dat tussen de Verenigde Staten en de EU tot stand zou komen, kan allicht ook Canada toetreden en kunnen we mettertijd komen tot een gevestigd organisme dat daar rechtspraak in ontwikkelt, en dat veel meer rechtszekerheid en transparantie biedt. Ik heb eigenlijk van meet af aan of toch heel vlug die stelling ingenomen ten aanzien van de diverse voorstellen.

Dit loopt intra-Europees. Er is zeer veel discussie. Er is het standpunt van de Europese Commissie, van de lidstaten die ertegen ingaan, de Raad heeft nog geen positie ingenomen. Laat ons dat heel goed uitklaren en hopelijk gaan we naar één systeem, met behoud van overgangsmaatregelen.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp-a): Minister-president, ik heb niet gevraagd om halsoverkop van alles te doen. Ik wijs gewoon op een probleem dat op ons afkomt. De Europese Commissie heeft daar een paar stappen in gezet, maar ik denk dat de procedure niet is opgestart om dat in samenspraak met de juridische dienst en de Europese Raad te doen. Ik heb niet gevraagd om halsoverkop bepaalde zaken af te schaffen.

Ik ben het met u eens dat we niet mogen vermengen met het TTIP. Dit is inderdaad intra-Europees. De houding die men hierin aanneemt, zal een beetje een voorafname zijn op de houding inzake het TTIP. Dat handelsakkoord maakt dat men met Amerika bijna dezelfde binding zal hebben als binnen Europa. Laten we dat niet vermengen, laten we rustig kijken wat we in Europa met de intra-BLEU-akkoorden gaan doen. De intra-Bleu-akkoorden buiten Europa, dat is nog een ander punt, het TTIP is nog een ander punt. We moeten deze discussies de komende weken uitklaren. De lidstaten die inzake de intra-BLEU-akkoorden een ander standpunt innemen dan de EU moeten samen gaan zitten en overleg plegen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jan Van Esbroeck aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de impact van de verkiezingen in Catalonië – 19 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de houding van de Vlaamse Regering met betrekking tot het Catalaanse autonomiestreven na de verkiezingsuitslag van 27 september 2015 – 24 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Van Esbroeck heeft het woord.

Jan Van Esbroeck (N-VA): Op 27 september gaf een overweldigende meerderheid van de Catalanen een duidelijk signaal over haar politieke toekomst. De Catalanen

willen de ingeslagen weg van meer culturele, politieke en financiële autonomie voortzetten en hebben duidelijk gekozen voor een soeverein Catalonië. De uitslag van de Catalaanse verkiezingen is een duidelijk signaal waar voortaan rekening mee moet worden gehouden.

Tot op vandaag heeft de Spaanse centrale overheid die weg naar een soeverein Catalonië altijd geblokkeerd en een verdere evolutie van de Spaanse federale constellatie belemmerd. De regering van de Spaanse premier Rajoy liet verstaan te willen luisteren maar niet bereid te zijn om te "discussiëren over de eenheid van Spanje, de nationale soevereiniteit of de vrijheid van alle Spanjaarden."

Minister-president, de manier waarop de Spaanse regering met deze uitslag en de verkozenen omgaat, baart mij zorgen. Catalaans minister-president Mas en een aantal medestanders van hem worden naar de rechtbank geleid om een schijnproces te ondergaan. Dit doet me denken aan de Catalaanse president die 75 jaar geleden in Frankrijk door de Gestapo werd gearresteerd en aan Franco uitgeleverd. Na een zeer kort schijnproces werd hij geëxecuteerd in Barcelona.

In het belang van de stabiliteit van de Europese Unie is een grondig debat over een interne uitbreiding meer dan ooit noodzakelijk. Het recht op de eigen keuze en zelfstandigheid moet daarbij voorop staan. Enkel zo kunnen conflicten ontmijnd worden en chaotische situaties vermeden.

Ik heb via de media vernomen dat u minister-president Mas ondertussen feliciteerde met de verkiezingsoverwinning van de lijst Junts pel Sí/Samen voor Ja. Ik heb nog vragen voor u.

Minister-president, hoe staat u ten aanzien van de uitslag van de recente verkiezingen in Catalonië? Wat betekent dit voor de samenwerking tussen Vlaanderen en Catalonië? Zal de Vlaamse Regering stappen ondernemen om binnen de EU de stelling van de 'interne uitbreiding' te verdedigen? Zal Vlaanderen de Spaanse regering op de gepaste plaatsen op haar verantwoordelijkheid wijzen?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, er wordt bij ons vaak geïmagineerd met de term 'moeder aller verkiezingen', maar voor de Catalanen zal zondag 27 september van dit jaar terecht de moeder aller verkiezingen worden genoemd. Die dag zal naar alle waarschijnlijkheid de geschiedenis ingaan als een historische dag. De regionale verkiezingen – die in principe als een onafhankelijkheidsreferendum werden opgevat – resulteerden in een verpletterende overwinning voor de partijen die streven naar een onafhankelijk Catalonië. Volgens het vooraf verkondigde stappenplan is het de bedoeling om in de komende maanden en jaren stappen te zetten naar de oprichting van een soevereine Catalaanse staat.

De betrekkingen tussen Vlaanderen en Catalonië zijn goed. De voorbije maanden hebt u herhaaldelijk contact gehad met Catalaans minister-president Mas. Via het werkprogramma 2015-2017 werden er tussen Vlaanderen en Catalonië afspraken gemaakt voor een intensieve samenwerking op institutioneel en EU-vlak. Beide regeringsleiders ondertekenden een gezamenlijke politieke verklaring die mikt op een nauwere samenwerking tussen deze twee deelstaten.

De heer Van Esbroeck verwees er al naar, u hebt na het bekendmaken van de uitslag uw felicitaties uitgesproken aan Junts pel Sí. U pleitte ook voor meer samenwerking tussen Vlaanderen en Catalonië de volgende jaren.

De twee partijen die expliciet opkomen voor een onafhankelijk Catalonië – de Junts pel Sí van de huidige minister-president Mas en de linkse CUP-partij – hadden gezegd dat ze in geval van een overwinning binnen de achttien maanden de

onafhankelijkheid van Catalonië zouden uitroepen. Zoals verwacht kondigde de Spaanse Regering echter aan zich daartegen te zullen verzetten omdat een afscheuring volgens Madrid "grondwettelijk niet mogelijk is".

Spanje lijkt zich inderdaad niet neer te leggen bij een eventuele Catalaanse onafhankelijkheid. De Spaanse premier Rajoy zei in een eerste reactie op het resultaat van de Catalaanse verkiezingen bereid te zijn tot een "dialoog". Die dialoog is bij voorbaat kansloos omdat die zich volgens premier Rajoy moet beperken tot de grondwet en nooit kan gaan over "het einde van de eenheid van Spanje". Dat betekent en onderstreept dat hij de verkiezingsuitslag in Catalonië totaal ontkent en negeert.

Minister-president Mas werd intussen bedankt door de Spaanse overheid met een brief van het Spaanse gerecht voor zijn rol in het onafhankelijkheidsreferendum.

Welke gevolgen heeft de verkiezingsuitslag op de betrekkingen tussen Vlaanderen en Catalonië? Op welke wijze zal Vlaanderen de samenwerking met Catalonië de volgende jaren nog versterken?

Zal de Vlaamse Regering protesteren bij Spanje naar aanleiding van het politieke proces dat tegen minister-president Mas gevoerd wordt?

Zal Vlaanderen op het diplomatieke forum een rol spelen om een draagvlak te creëren voor de Catalaanse onafhankelijkheid? Zal Vlaanderen desgevallend actief lobbyen pro erkenning van de onafhankelijke Catalaanse staat?

De Europese Commissie heeft de onafhankelijkheidsplannen intussen zo goed als getorpedeerd. Hoe zal Vlaanderen zich opstellen in het conflict tussen Spanje en Catalonië met betrekking tot de zelfbeschikking van Catalonië?

Trekt de Vlaamse Regering desgevallend lessen uit de Catalaanse situatie die aantoont dat er ook voor de Vlaamse natie en Vlaamse Regering andere opties zijn dan de huidige lijdzame onderworpenheid aan de verouderde Belgische staatsstructuur?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik heb inderdaad, onmiddellijk na de verkiezingen, mijn goede collega Mas die ik al langer ken en in het vorig semester tweemaal heb ontmoet, gefeliciteerd met de overwinning van de lijst Samen voor Ja.

De uitslag van die verkiezingen is een duidelijk politiek signaal van het Catalaanse volk dat niet kan of mag worden genegeerd. In het Catalaanse parlement hebben de voorstanders van onafhankelijkheid momenteel een meerderheid van de zetels.

Ik heb in mijn felicitaties aan Artur Mas beklemtoond dat ik ernaar uitkijk om de samenwerking tussen Vlaanderen en Catalonië de volgende jaren verder te versterken. De uitslag van de verkiezingen van 27 september jongstleden heeft hierop in principe geen weerslag. Of Catalonië nu onafhankelijk wordt of niet, wij zijn van plan om die relaties aan te houden en te versterken. We hebben daartoe trouwens een overeenkomst gesloten toen Artur Mas op 1 juli jongstleden een bezoek heeft gebracht aan Vlaanderen. In een antwoord op een schriftelijke vraag van de heer Van Esbroeck heb ik meer tekst en uitleg gegeven over dat samenwerkingsakkoord. We hebben een gezamenlijke politieke verklaring ondertekend waarin we ons engageren tot nauwere samenwerking binnen de Europese Unie en waarin we ons inschrijven in het subsidiariteitsbeginsel in Europese aanleggelegenheden. Ook beklemtonen we onze gehechtheid aan een Europa van de burgers dat van onderuit moet worden opgebouwd. Het beleid van de Vlaamse Regering ten aanzien van de Europese Unie blijft op dat punt ongewijzigd.

Mocht de tenuitvoerlegging van het stappenplan van de nieuwe Catalaanse regering leiden tot onafhankelijkheid, rijzen er twee problemen. Het eerste is een interne Spaanse aangelegenheid. Daarover ga ik me niet uitspreken. Ik stel enkel vast dat er twee aangelegenheden zijn. In de Schotse aangelegenheid heeft Brits premier Cameron het standpunt ingenomen dat hij de uitslag zou respecteren, wat die ook mocht zijn, dus ook als het Schotse volk voor onafhankelijkheid zou kiezen. De Spaanse regering stelt zich anders op.

Een tweede punt is hoe de Europese Unie zal omgaan met een vraag tot toetreding van een deelstaat die onafhankelijkheid wenst en tegelijkertijd lid wil worden van de Europese Unie. Mijn voorganger, Kris Peeters, heeft in dit parlement naar aanleiding van een soortgelijke vraag reeds omstandig toegelicht dat er twee strekkingen zijn. De leden kennen die ongetwijfeld. Dit is overigens niet expliciet geregeld in het Verdrag betreffende de Europese Unie, het VEU. De eerste strekking gaat ervan uit dat de nieuw afgescheiden staat als eender welke derde staat moet worden beschouwd. Ze moet de hele toetredingsprocedure van artikel 48 VEU doorlopen. Die strekking biedt geen antwoord op de vraag hoe het juridische vacuüm moet worden ingevuld dat aldus zal ontstaan tussen het ogenblik van de onafhankelijkheid en het moment dat de toetredingsonderhandelingen zouden zijn afgerond en de staat dus effectief lidstaat van de Europese Unie kan worden.

Er zal dan rechtsonzekerheid zijn voor de Catalanen. Dat geldt zowel voor de Catalaanse burgers, die zich nu overeenkomstig het Verdrag van Lissabon op het Europese burgerschap kunnen beroepen, als voor de Catalaanse bedrijven, die nu binnen de Europese Economische Ruimte kunnen opereren.

De andere strekking baseert zich op de verplichting van de lidstaten om alles in het werk te stellen om in het belang van de rechtszekerheid de continuïteit te verzekeren van de rechten waarover de EU-burgers, de investeerders en de bedrijven beschikken. Die strekking steunt op artikel 50 VEU dat de procedure om uit de Unie te treden omschrijft. In die procedure beschikken alle lidstaten over een veto. In dat geval kun je moeilijk aannemen dat een eenzijdige afscheiding een uitzetting uit de EU met zich zou brengen zonder dat een beroep wordt gedaan op de verdragsrechtelijke procedure voor uittreding.

Bij eerdere staatsrechtelijke problemen in de Europese Unie is steeds een pragmatische en politieke oplossing gevonden voor kwesties waarvoor geen juridische regeling bestond. Ik heb reeds gezegd dat ik ervan uitga dat we de hoop mogen koesteren dat ook hier een pragmatische aanpak zal worden gehanteerd. Een aantal Europese leiders hebben aangegeven dat in een dergelijk geval de hele toetredingsprocedure moet worden doorlopen. In dit concrete geval gaat het om Catalaanse burgers en bedrijven die sinds de toetreding van Spanje tot de Europese Unie in 1986 de fundamentele rechten en vrijheden die verbonden zijn aan het Europese burgerschap en de rechten en vrijheden voor de bedrijven en de investeerders kunnen inroepen. Artur Mas heeft het in dit verband, met een impliciete verwijzing van artikel 50 VEU, over een periode van twee jaar om tot een onderhandelde oplossing te komen.

Ik heb reeds gezegd dat er precedentes zijn waarbij de Europese Unie op een pragmatische manier is omgegaan met zaken die niet onmiddellijk geregeld waren. Ik denk hierbij aan de uittreding van Groenland uit de Europese Unie of aan de Duitse eenmaking, waarbij zonder slag of stoot werd aanvaard dat de DDR lid werd van de Europese Unie. Ook inzake de toetreding tot de Europese Muntunie is pragmatisch gehandeld.

Dat brengt me bij het proces tegen Artur Mas. Het is inderdaad zeer opvallend dat twee dagen na de parlementsverkiezingen een aanklacht is ingediend tegen Mas. Hij heeft zich trouwens bij het gerechtshof aangemeld. Daarbij werd hij

publiekelijk gesteund door honderden burgemeesters en tienduizenden verkozenen. Hij pleitte inderdaad schuldig en gaf toe dat hij een referendum had georganiseerd. Het is evident dat die procedure uiteindelijk in het Europees Hof in Straatsburg zal worden beslecht. Het is inderdaad zeer toevallig dat de aanklacht tegen Mas werd ingediend exact op de dag dat 75 jaar eerder de toenmalige president van Catalonië, Lluís Companys i Jover, die naar Frankrijk was gevlucht, door het Franco-regime was geëxecuteerd nadat hij door de Gestapo was uitgeleverd. Dat maakte de zaak nog dramatischer.

De Catalaanse regering zegt dat het om een politiek proces gaat. Ik spreek me daar niet over uit. Ik hoop dat de procedure correct zal worden gevoerd, met respect voor alle Europese regels. Vergelijkingen gaan nooit helemaal op, maar ik herinner me dat Sus Verleyen ooit de Belgische justitie heeft getrotseerd toen nog een verbod gold om opiniepeilingen te doen op een aantal weken voor de verkiezingen. Hij heeft zich toen beroepen op het Europese recht van vrije meningsuiting en het verbod aan zijn voeten geveegd. Hij werd uiteindelijk vrijgesproken nadat hij correctioneel was gedagvaard. Dergelijke procedures zijn zeer principiële aangelegenheden. Ik neem dan ook dat de procedure haar beslag zal hebben in Straatsburg.

Uiteindelijk gaat het om een politieke discussie. Het valt op dat de Britse premier Cameron helemaal anders heeft gereageerd dan de Spaanse regering. De les die we hieruit trekken, is dat we de democratie moeten laten spelen. Dergelijke kwesties zijn in de eerste plaats gebaseerd op de vraag of er een democratische meerderheid is voor bepaalde opties of niet.

De voorzitter: De heer Van Esbroeck heeft het woord.

Jan Van Esbroeck (N-VA): Het verheugt me zeer dat wij, hoe het ook afloopt, de samenwerking met Catalonië nooit zullen opzeggen en zelfs verder zullen uitbreiden. Het proces tegen Artur Mas is inderdaad politiek geïnspireerd. We zullen wel zien voor welk rechtscollege het uiteindelijk zal eindigen.

Ik wil de Vlaamse Regering wel nog vragen om op alle internationale fora waarop ze actief is elke kans aan te grijpen om duidelijk te maken dat Vlaanderen en de Vlaamse Regering het democratische proces willen ondersteunen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik kan het pleidooi van de minister-president om de relaties tussen Vlaanderen en Catalonië te versterken en binnen de Europese Unie een nauwere samenwerking tot stand te brengen op basis van het subsidiariteitsbeginsel, uiteraard enkel maar steunen.

Ik hoop en ik durf uit het antwoord van de minister-president besluiten dat hij wat betreft de erkenning van nieuwe lidstaten of de onafhankelijkheidsverklaring van nieuwe regio's behoort tot de strekking die artikel 50 VEU aanhangt. Minister-president, ik hoop dat u ook op het diplomatieke forum op zijn minst die houding aanneemt en verdedigt.

U zult het me pardonneren dat ik anderzijds niet anders kan dan wijzen op het grote contrast met de situatie in Vlaanderen. Want terwijl u terecht Artur Mas hebt gefeliciteerd met de moed die hij heeft opgebracht om de onafhankelijkheid van zijn regio succesvol tot inzet van de verkiezingen te maken, hebt u en heeft de Vlaamse Regering, tot ongenoegen van niet alleen mezelf maar ook een groot deel van de Vlaamse Beweging, hier in Vlaanderen zoals bekend vijf jaar communautaire stilte afgesproken. Als je dan kijkt naar de situatie in Catalonië, dan heeft de Catalaanse onafhankelijkheidsbeweging de voorbije jaren hard gewerkt aan die strategie richting onafhankelijkheid. Ze heeft daarbij brede steun gevonden, zowel

in politieke als in economische kringen, de media, de cultuur, het middenveld en de zogenaamde elite. Men heeft daarvoor steun gezocht en die uiteindelijk ook gevonden, met als resultaat een succesvolle verkiezingsoverwinning.

Ik kan u alleen maar oproepen om ook een dergelijk stappenplan uit te werken richting onafhankelijkheid, en om daar niet over te zwijgen maar om net dat debat aan te zwengelen en het hier in Vlaanderen te stofferen met de vele goede argumenten die er zijn pro onafhankelijkheid. Zo kan ook de Vlaming bewust worden gemaakt van een zo groot mogelijke autonomie voor zijn regio, die voor mij eigenlijk alleen maar een Vlaamse onafhankelijkheid kan zijn. Want als er op dit moment nog geen draagvlak is, dan denk ik dat het toch zeker aan de grootste partij van Vlaanderen is, die althans in theorie pro Vlaamse onafhankelijkheid is, om daar mee een draagvlak voor te creëren.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Het is een goed gebruik als staats- en regeringsleiders en regionale leiders elkaar in geval van overwinning van democratische verkiezingen, feliciteren. Maar in de dagen en de weken na de verkiezingsuitslag hebben natuurlijk heel wat analisten de zaken een beetje in een ander perspectief geplaatst, en dan is de overwinning wellicht iets minder eclatant dan ze in de eerste uren in de euforie bleek. Maar goed, we zullen zien hoe het afloopt. Ik denk niet dat het Vlaams Parlement uitspraken moet doen over de ontwikkelingen in andere landen. Daar moet het democratisch proces werken. Wij moeten dat met veel interesse volgen, maar ons daar niet onmiddellijk in gaan mengen.

De banden tussen Vlaanderen en Catalonië zijn goed. In het verleden, destijds al onder Luc Van den Brande en anderen, is daar hard aan gewerkt. Het is heel positief dat we daarop voortbouwen. Betrekkingen tussen staten maar ook tussen volkeren, mogen niet afhangen van verkiezingsuitslagen. Het kan zijn dat je eens geconfronteerd wordt met partners die op uw ideologische lijn zitten, het kan ook zijn dat die een andere richting uitgaan. Maar ik denk dat dit soort betrekkingen, die redelijk breed moeten gaan, die de samenleving erbij moeten betrekken en niet alleen de politici, niet afhankelijk mogen zijn van de verkiezingsuitslag. Het zou jammer zijn dat een buitenlands beleid daar de gevangene van wordt.

Ik wil waarschuwen om ons niet te veel te mengen in de interne aangelegenheden van andere staten. Wij appreciëren het niet als hier Zwitsers komen rondlopen die ons komen zeggen welke verdragen wij moeten ratificeren. Als hier mensen ons vrij complex evenwicht rond de faciliteiten zien en het feit dat er ook in gemeenten met een Franstalige meerderheid, toch in Vlaanderen liggen en het Nederlands daar de officiële bestuurstaal is, dan appreciëren wij het niet als er van buitenaf mensen ons de les komen lezen. Er zijn in Catalonië en Spanje wat ons betreft democraten die streven naar een onafhankelijk Catalonië. Er zijn daar ook democraten die voor de eenheid van Spanje pleiten en zich daarvoor beroepen op de grondwet. Ik zou dat proces daar zijn gang laten gaan. Ik heb vooralsnog geen aanwijzing dat de democratische spelregels daar in gevaar zijn. En mocht dat zo zijn, dan neem ik aan dat de Europese instellingen in actie zullen schieten, maar ik zou niet te snel de ene of de andere van ondemocratische neigingen beschuldigen.

Als daar een strekking is in Schotland of in Catalonië die duidelijk pleit voor onafhankelijkheid en men komt via een onderhandeling en dergelijke in zo'n proces, dan kan dat zijn weg gaan en hebben we inderdaad de discussie over de artikelen 48, 49 en 50 van het EU-verdrag. Dan zal daar wellicht een pragmatische oplossing moeten worden gevonden. Dat moet altijd gebeuren in overleg en in dialoog. Als daar een dynamiek ontstaat, moeten wij die ook respecteren, dat is evident, maar ik zou niet te snel de ene of de andere van ondemocratische strekkingen durven beschuldigen.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Ik zal toch iets uitgesprokener zijn dan mijn collega Kennes. Spanje en de Spaanse regering duwen Catalonië steeds meer richting onafhankelijkheid. Als ze die onafhankelijkheid willen vermijden, zijn ze niet zo intelligent bezig in mijn ogen.

Ik vind het wel een principiële zaak. Er wordt door verschillende mensen gezegd dat er wel een pragmatische oplossing voor zal zijn. Ik denk als rechtgeaarde Europeaan, dat als Catalonië onafhankelijk wordt, dat natuurlijk bij de Europese Unie hoort. Wat mij en onze partij betreft, is daar geen enkele onduidelijkheid over.

Ik hoor de minister-president een beetje suggereren, maar niet zeggen – en ik begrijp dat – dat om tot onafhankelijkheid over te gaan, een referendum een logischer en wat mij betreft een duidelijker democratisch instrument is dan parlementsverkiezingen. Het ligt natuurlijk niet aan de Catalanen dat dat referendum er niet is. Internationaal gezien is het veel logischer en interessanter om dat te baseren op een rechtstreekse uitspraak van de bevolking, eerder dan dat in een vertegenwoordigend proces te steken waar bij verkiezingen allerlei verschillende motieven kunnen spelen waarom men voor de ene of de andere partij stemt.

Ik ben het eens met wat de heer Kennes zegt, namelijk dat we onze samenwerking met regio's, die er moet zijn onder meer op basis van het versterken van de rol van regio's in Europa, maar ook rechtstreekse samenwerking op andere terreinen, niet mogen laten afhangen van een verkiezingsuitslag, zoals de heer Kennes zei. Ik zou daar nog aan willen toevoegen dat we het ook niet mogen laten afhangen van de onafhankelijkheidsstrekking. Het is niet omdat er in de ene regio meer mensen zijn die de onafhankelijkheid willen of meer op autonomie gericht zijn, dat dan een meer natuurlijke partner voor Vlaanderen zou moeten zijn. Ik vind dat een slecht criterium. Ik vind dat we met regio's in heel Europa moeten samenwerken, maar dat die samenwerking niet gebaseerd moet zijn op het feit of er ook autonomisten zijn of niet.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Janssens, de Catalaanse situatie en de Schotse situatie zijn anders dan de Vlaamse. U moet geen vragen stellen over de Vlaamse en Belgische situatie in het kader van de Catalaanse situatie. In Catalonië is een meerderheid van partijen verkozen die gaan voor onafhankelijkheid. Dat is een aangelegenheid die zich hier bij ons in Vlaanderen niet voordoet.

Collega Kennes en collega Vanbesien, het is evident dat de politieke constellatie in een land, in een regio of in een deelstaat er niet toe doet. Vlaanderen heeft al heel lang betrekkingen met Catalonië. Volgens mij zijn ze gestart onder de eerste minister-president van Vlaanderen, Gaston Geens. Toen was daar de *Convergència i Unió* aan de macht. Ik heb een samenwerkingsakkoord gesloten met Catalonië in 2008 toen daar de *Partit dels Socialistes de Catalunya* en de *Esquerra Republicana de Catalunya*, twee linkse partijen, het land bestuurden. Dit doet niets af van de betrekkingen van deelstaat tot deelstaat. Dat heeft daar helemaal niets mee te maken.

Ik heb daarstraks in mijn antwoord op de vraag ook gezegd: wat ook de toekomst weze van Catalonië, wij gaan die samenwerking voortzetten en versterken. We zijn dat overeengekomen. Dat heeft niets te maken met de kleur van de mensen die aan de macht zijn. Ik heb met de *Convergència i Unió* goede contacten gehad. Ik heb met de socialisten en *Esquerra* goede contacten gehad. Ik heb er nog altijd een vriendschap aan overgehouden met iemand van de zeer linkse *Esquerra Republicana*. Voorzitter, ik hoop dat u het niet besterft. (*Opmerkingen van Rik Daems. Gelach*)

Ter afsluiting citeer ik letterlijk mijn voorganger die toen namens de Vlaamse Regering het volgende geantwoord heeft: "Als Schotland of Catalonië onafhankelijk zou worden na een referendum, dienen mijns inziens de EU-lidstaten voor elke vorm van onderhandelingen open te staan om zo snel mogelijk een oplossing te zoeken voor de situatie en vooral ook om de rechtszekerheid voor alle EU-burgers en -bedrijven te garanderen. Dat lijken eerder onderhandelingen te zijn om het verdrag aan te passen aan de nieuwe situatie dan toetredingsonderhandelingen van de nieuwe onafhankelijke lidstaten."

Ik denk dat daar geen regeling voor is. Er moet daarmee pragmatisch worden omgegaan. Ik heb u twee voorbeelden gegeven van zaken die destijds ook niet geregeld waren. Het interne probleem is dat in Spanje de centrale staat zegt: "Onder geen beding", en dat Cameron, die tegen de onafhankelijkheid van de Schotten is, vooraf zei dat hij de uitslag van het referendum zou aanvaarden. En dan hebben de Schotten zich uitgesproken voor onafhankelijkheid, wat in de toekomst misschien opnieuw zal gebeuren. Ik denk dat mevrouw Sturgeon nog wel eens een referendum zal organiseren. Dan ligt het op de plank van de EU, en dan zit je met EU-burgers die al altijd EU-burgers zijn geweest, en met een nieuw land dat zegt dat het alle regels wil aanvaarden. We hebben het communautaire acquis, we moeten daar niet meer over onderhandelen. Het is binnenlands van toepassing. Dan pleit ik ervoor dat daarvoor een pragmatische oplossing wordt gevonden, zoals dat hoort in een EU die gebaseerd is op vreedzame samenwerking.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Mijnheer Vanbesien, u hebt het misschien niet zo graag als het van mij komt, maar ik wil u toch expliciet bedanken voor de duidelijkheid waarmee u zegt dat wanneer er in Catalonië een meerderheid wordt gevonden om in het parlement de onafhankelijkheid uit te roepen, dat u dan ook vindt dat die regio of staat dan een lidstaat van de EU kan en moet worden.

Wouter Vanbesien (Groen): Na een referendum, niet in het parlement.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Naar aanleiding van een referendum, dat er sowieso nog komt. In tegenstelling tot wat de heer Kennes zegt, overigens. Hij heeft zich eens te meer een voorzichtig Belgisch staatsman getoond, zoals we dat intussen van hem gewend zijn.

Minister-president, u zegt dat de situatie niet vergelijkbaar is met Vlaanderen. Ik zou natuurlijk willen dat de situatie wel vergelijkbaar was. U hebt zelfs een tekst van uw voorganger, Kris Peeters, geciteerd. Ik hoop dat dat niet uw richtlijn wordt voor institutionele veranderingen in dit land, en dat u niet alleen maar een copernicaanse omwenteling gaat nastreven en niet meer dan dat. Ik zou willen dat het wat meer is, maar tot nu toe blijven de institutionele toekomstplannen van zowel uw partij als van de Vlaamse Regering politieke sciencefiction. We weten alleen dat er vandaag communautaire stilstand is en dat er zelfs in uw Visie 2050 geen sprake is van een onafhankelijke staat. Ik kan dat alleen maar betreuren.

De voorzitter: Waarvan akte, net zoals van de denominatie van een CD&V-Belgisch staatsman in ons midden. We zijn vereerd. (*Gelach*)

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lieve Maes aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de aanwezigheid van de Vlaamse overheid op de Vlaamse Ruimtevaarddagen – 151 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: Mevrouw Maes heeft het woord.

Lieve Maes (N-VA): Minister-president, ik was een beetje verbaasd dat dit eindigde in de commissie Buitenlandse Zaken. *(Opmerkingen. Gelach)*

Mijn vraag gaat over de dagen van de Vlaamse Ruimtevaartindustrie die eind november opnieuw worden georganiseerd in Leuven. Ze vinden plaats – zo staat het toch op de uitnodiging – met de steun van het Federaal Wetenschapsbeleid (BELSPO) en de stad Leuven.

Op deze Ruimtevaarddagen zal de Vlaamse ruimtevaartindustrie aan het brede publiek tonen met welke speerpunttechnologieën de Vlaamse bedrijven en onderzoeksinstituten een plaats op de wereldmarkt hebben weten te veroveren. De dagen zijn een combinatie van een educatief luik gericht op scholen en studenten enerzijds en een seminarie voor professionals anderzijds.

Met deze dagen zal opnieuw aandacht besteed worden aan de plaats van ruimtevaart in onze maatschappij. En die plaats is belangrijk. Het gaat immers om een groeiende economische sector in Vlaanderen die tal van toepassingen kan bieden die ook in het dagelijkse leven belangrijk kunnen zijn. Mensen met rugklachten weten dat Tempur-matrassen uit de ruimtevaart komen.

Ik weet dat het ruimtevaartbeleid zelf nog federale materie is, maar gezien de logische link met andere domeinen kan het nuttig zijn dat Vlaanderen als overheid op dergelijke evenementen een rol speelt, zeker omdat koepelorganisatie Vlaamse Ruimtevaartindustrie (VRI) gesteund wordt door het agentschap Flanders Investment & Trade (FIT).

Tegen deze achtergrond heb ik de volgende vragen. Minister-president, is de Vlaamse overheid betrokken bij de Vlaamse Ruimtevaarddagen van eind november? Zo ja, op welke manier? Zo nee, is de Vlaamse overheid in de toekomst vragende partij om mee te werken aan deze evenementen en op deze manier de ruimtevaartsector nog verder te ondersteunen? En hoe evalueert u in de marge hiervan de samenwerking tussen FIT en de VRI?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mevrouw Maes, zoals ik daarnet grappend zei, is de ruimte misschien ons buitenland, maar de industrie is, helaas voor u, voorwerp van bevoegdheid van de commissie Ondernemen. Het is ook zo dat FIT niet betrokken is bij de organisatie van de Vlaamse Ruimtevaarddagen. Daarvoor moet ik u verwijzen naar het beleidsdomein Economie, Wetenschapsbeleid en Innovatie.

Er is wel samenwerking tussen FIT en de VRI. Die samenwerking verloopt uitstekend. U weet – daar ben ik van overtuigd – dat de VRI sinds een aantal jaren met een collectieve ruimtevaartstand deelneemt aan de grote, jaarlijks alternerende, lucht- en ruimtevaartbeurzen: Le Bourget in Parijs en Farnborough in het Verenigd Koninkrijk. Op die stands zijn naast bedrijven ook kennisinstellingen aanwezig, zoals de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO). Door een sterke correlatie bedrijfsleven-overheid-academische wereld kunnen we hier spreken van een 'triple helix'-structuur. Bovendien ontstaan er steeds meer synergieën tussen

de luchtvaartindustrie, vertegenwoordigd door de Flemish Aerospace Group en de ruimtevaartindustrie, vertegenwoordigd door de VRI.

Ook voor FIT is die ruimtevaartindustrie een heel interessante sector vanwege de hoogtechnologische producten, de bijzonder rijke knowhow en de uitgesproken internationale context. FIT heeft al meerdere keren financiële steun gegeven aan de VRI voor een aantal initiatieven die verband houden met buitenlandse handel.

De voorzitter: Mevrouw Maes heeft het woord.

Lieve Maes (N-VA): Minister-president, dank u voor uw antwoord. Het blijkt dus gemakkelijker om steun te verlenen als het evenement in het buitenland plaatsvindt. Dat is in elk geval al een goed begin. De dagen zullen interessant zijn. Ik heb hier het programma bij. We moeten dit domein in het oog houden, en we moeten, indien mogelijk, in de toekomst nauwer samenwerken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jan Van Esbroeck aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de gevolgen van de diplomatieke onrust in Burundi voor de werking van Flanders Investment & Trade (FIT) – 231 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Van Esbroeck heeft het woord.

Jan Van Esbroeck (N-VA): De Burundese regering heeft de accreditatie van de Belgische ambassadeur aldaar ingetrokken. Aanleiding is de opschorting van 65 miljoen euro voor steunprojecten in het land. Onze Federale Regering neemt het niet dat de huidige president in juli aan een derde termijn is begonnen. Dit druist volledig in tegen de grondwet van Burundi en tegen het zogenaamde vredesakkoord van Arusha dat tien jaar geleden na de burgeroorlog werd afgesloten.

Als voorwaarde tot uitbetaling van de steun stelde de federale overheid dat de Burundese Regering in overleg moet gaan met de oppositie. Tot op heden is dat niet gebeurd. Federaal minister van Ontwikkelingssamenwerking De Croo wees al op de procedure die een volledige stopzetting van alle hulp mogelijk maakt.

De relaties met Burundi zijn voornamelijk een federale aangelegenheid. Vlaanderen heeft weliswaar geen structurele samenwerking met het land maar kende wel hulp toe aan Burundi, onder de vorm van een samenwerking met het Vlaamse Rode Kruis, dat vorig jaar voor de opvang van teruggekeerde vluchtelingen uit Tanzania nog noodhulp kreeg. Minister-president, in mei 2015 verklaarde u dat dit project op dat moment nog niet werd beïnvloed door eventuele instabiele situaties. In overleg met het Rode Kruis zou dit verder opgevolgd worden. Ik zal daar later nog een vraag over stellen.

De barometers inzake politiek en commercieel risico van Flanders Investment & Trade (FIT) geven Burundi op dit moment een zeer slechte score. FIT heeft er geen kantoor maar biedt dienstverlening aan vanuit de post in Kenia – net zoals dat gebeurt voor Rwanda, Oeganda en Tanzania. In februari 2016 heeft het FIT in samenwerking met het Agence wallonne à l'Exportation et aux Investissements étrangers (AWEX) en Brussels Export een groepszakenreis in Burundi en Tanzania gepland.

Heeft het Rode Kruis ondertussen melding gemaakt van problemen of hinder voor het opvangproject? Wat betekent dat concreet voor dit project?

Op welke manier wordt de werking van FIT in Burundi beïnvloed door de politieke instabiliteit? Wat betekent dit voor FIT op korte dan wel lange termijn?

Heeft het intrekken van de accreditatie van de ambassadeur in het bijzonder gevolgen voor de werking van FIT in die regio? Welke zijn de eventuele gevolgen?

Wat betekent dat voor de groepszakenreis die gepland is in februari 2016?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Van Esbroeck, er bereiken ons nog geen signalen dat het project van het Rode Kruis in het gedrang is gekomen. Zoals u weet, gaat het om de bouw van tweehonderdvijftig huizen voor teruggekeerde vluchtelingen. Tot nog toe hebben de diverse betrokken partijen de neutraliteit, de onpartijdigheid, van het Rode Kruis erkend en gerespecteerd. De impact van de politieke crisis is beperkt, zo liet het Rode Kruis Vlaanderen ons weten. De kern van de problemen ligt nog altijd in Bujumbura, rurale projecten van het Burundese Rode Kruis worden niet aangetast.

7 bewoners van die 250 huizen zijn naar Tanzania gevlucht. Er zijn andere begunstigden in gekomen. De essentie van het project is niet aangetast.

Bij de werking in Burundi ondervindt FIT geen rechtstreekse gevolgen van de situatie. U hebt gewezen op de bediening vanuit de post in Kenia. Het klimaat is op het ogenblik natuurlijk verre van bevorderlijk voor de Belgische bedrijven die zaken willen doen in Burundi. Er gaan geruchten over geplande vergeldingsmaatregelen door de Burundese Regering na de aankondiging van federaal minister van Ontwikkelingssamenwerking De Croo en de sancties. De regering denkt eraan om de tegoeden van Belgen in Burundi te bevriezen en maatregelen te treffen tegen onze bedrijven die actief of aanwezig zijn in Burundi. Uiteraard volgt FIT net als wij dit op de voet op.

Het intrekken van de accreditatie van de ambassadeur heeft geen rechtstreekse gevolgen voor FIT. De nummer twee van de ambassade beheert de post als zaakgelastigde.

Het luik Burundi van de groepszakenreizen naar Tanzania en Burundi dat FIT samen met AWEX en Brussels Invest & Export gepland had in februari 2016 is al enkele weken geleden geannuleerd nadat duidelijk werd dat er een serieuze crisis is in Burundi. De groepszakenreis is uitgesteld naar 16 november. Binnenkort is er ook overleg met AWEX en Brussels Invest & Export om een nieuwe tweede bestemming naast Tanzania te kiezen, een bestemming die opportuniteiten biedt voor onze bedrijven. Tanzania was overigens sowieso de belangrijkste bestemming van die groepszakenreis aangezien Burundi een kleine markt is. Het percentage van de Vlaamse goederenuitvoer naar het land bedroeg in 2014 amper 0,01 procent.

De voorzitter: De heer Van Esbroeck heeft het woord.

Jan Van Esbroeck (N-VA): Minister-president, er zijn inderdaad vergeldingsmaatregelen en bedreigingen geuit tegenover bedrijven van bij ons. We hebben daar oog voor. Ik ben blij, niet verrast, dat FIT daar oog voor heeft.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Het lijkt me een goede zaak dat die groepszakenreis geannuleerd is. Als klein land kunnen we ons niet permitteren dat deelstaten signalen zenden die haaks staan op de federale strategie en de Europese beslissingen. Ik vind dat een goede zaak.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.